

BROUČCI Jan Karafiát

Městská knihovna v Praze

půjčuje

knihy, audioknihy,
obrazy, deskové hry...

nabízí prostory pro

samostatné studium,
skupinová setkání,
přednášky, konference...

poskytuje online služby

e-knihy, digitalizované dokumenty,
přednášky, kurzy...

pořádá

autorská čtení, přednášky,
koncerty, filmové projekce,
akce pro děti...

podporuje tvoření v kreativních dílnách

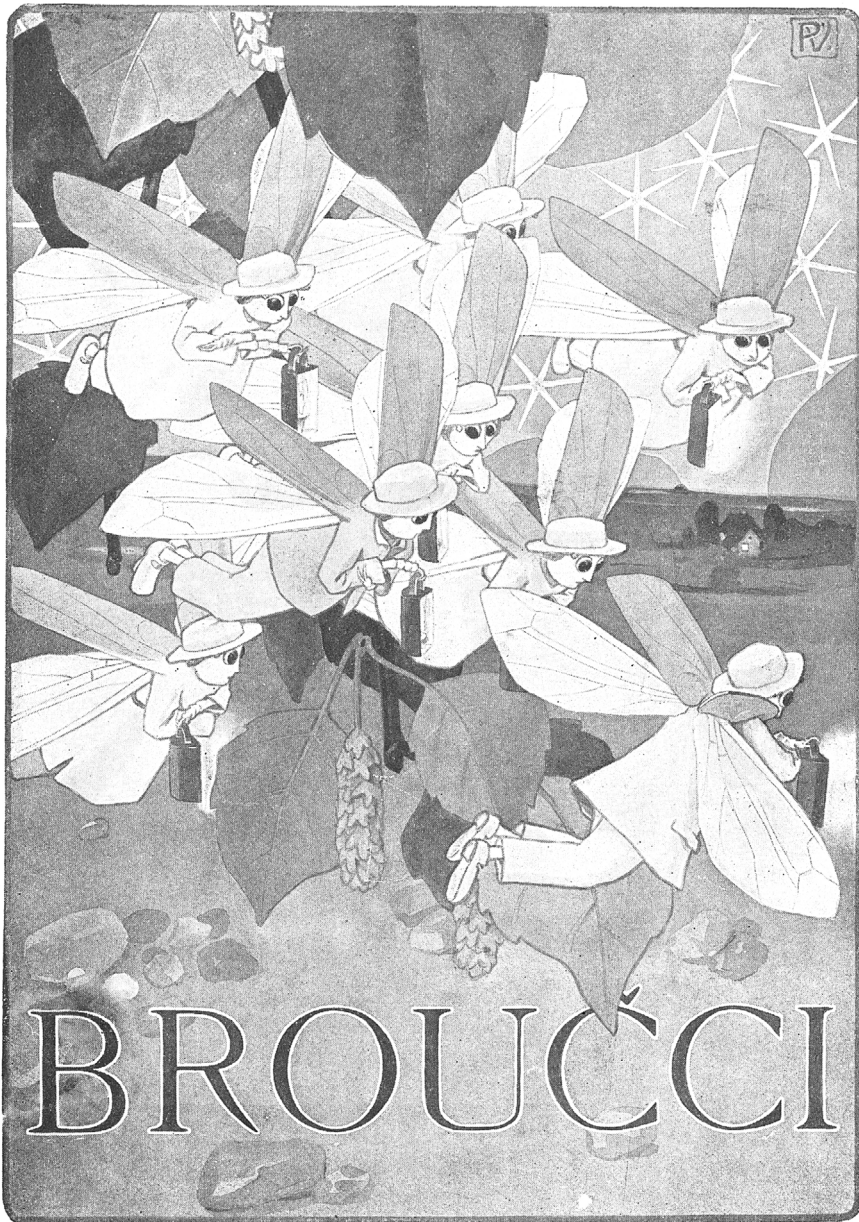
DOK16 pro práci se dřevem a papírem
Atelier pro šití a vyšívání

Suterén pro 3D tisk, knižní vazbu, kaligrafii a pyrografii

mlp.cz
e-knihovna.cz
knihovna@mlp.cz
facebook.com/knihovna

Broučci
pro malé i veliké děti

Jan Karafiát

Znění tohoto textu vychází z díla [Broučci](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Dědictví Komenského v Praze v roce 1923. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

Text ani ilustrace díla (Jan Karafiát: Broučci), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), nejsou vázány autorskými právy.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 3. 1. 2025.

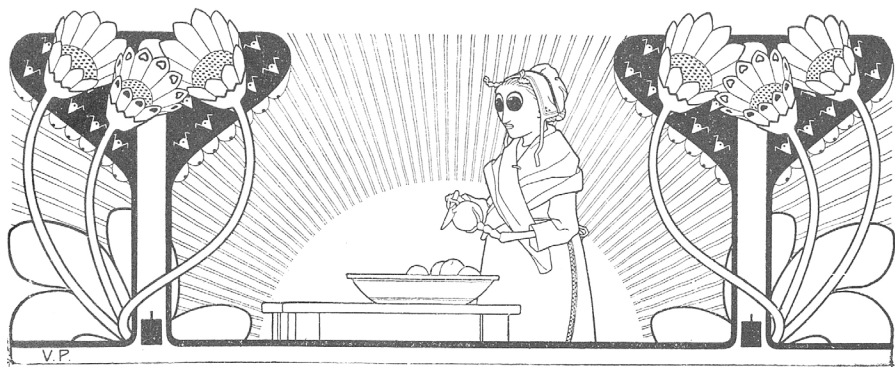
OBSAH

BROUČCI	8
Ediční poznámka	101

*Urozené
Miss Jane Dennistoun Buchanan
of Auchentorlie,*

přítelkyni národu našeho,

z úcty a lásky

Slunko bylo u samého západu a svatojanští broučci vstávali. Maminka už byla v kuchyni a vařila snídani. Tatínek už také nespál. Ležel ještě v posteli a hezky si hověl. Brouček pak přešel ze své postýlky na mamčinu – tam se to pěkněji spalo –, lehl si pěkně na zádečka, zdvihl všechny nožičky do povětří a počal se houpat: houp, houp, houp, houp. Ale najednou se to jaksi moc rozhouplo, houp, houp, a už ležel Brouček na zemi a křičel, co mu jen hrdlo stačilo.

Tatínkem to trhlo, takže byl všecek polekaný. „Zatrápený Broučku, copak tak musíš křičet!“ – „Ale, tatínku, když jsem se tak udeřil!“ – „A jakpak?“ – „I já jsem spadl z postele.“ – „Tak sis měl dát pozor.“ – „Ale když ono mne to přece bolí.“ – Maminka měla už zatím snídani hotovou a šla je budit. „Vstávejte, vstávejte, slunko již zapadá, budeme snídat. A copak ty, Broučku, už pláčeš! Sotvas oči proloup!“ – „Ale když já jsem se tak udeřil, a tatínek chce, abych nekřičel.“ – „I jen pojď. Dřív než kočička vejce snese, všechno se ti to zahojí. Zatím se pěkně umyjeme a budeme snídat. Pojď.“

A šli. Maminka Broučka pěkně umyla, Brouček přistavil ke stolu židle a maminka už nesla polívčičku na stůl. Sedli si, sepjali nožičky a tatínek se modlil:

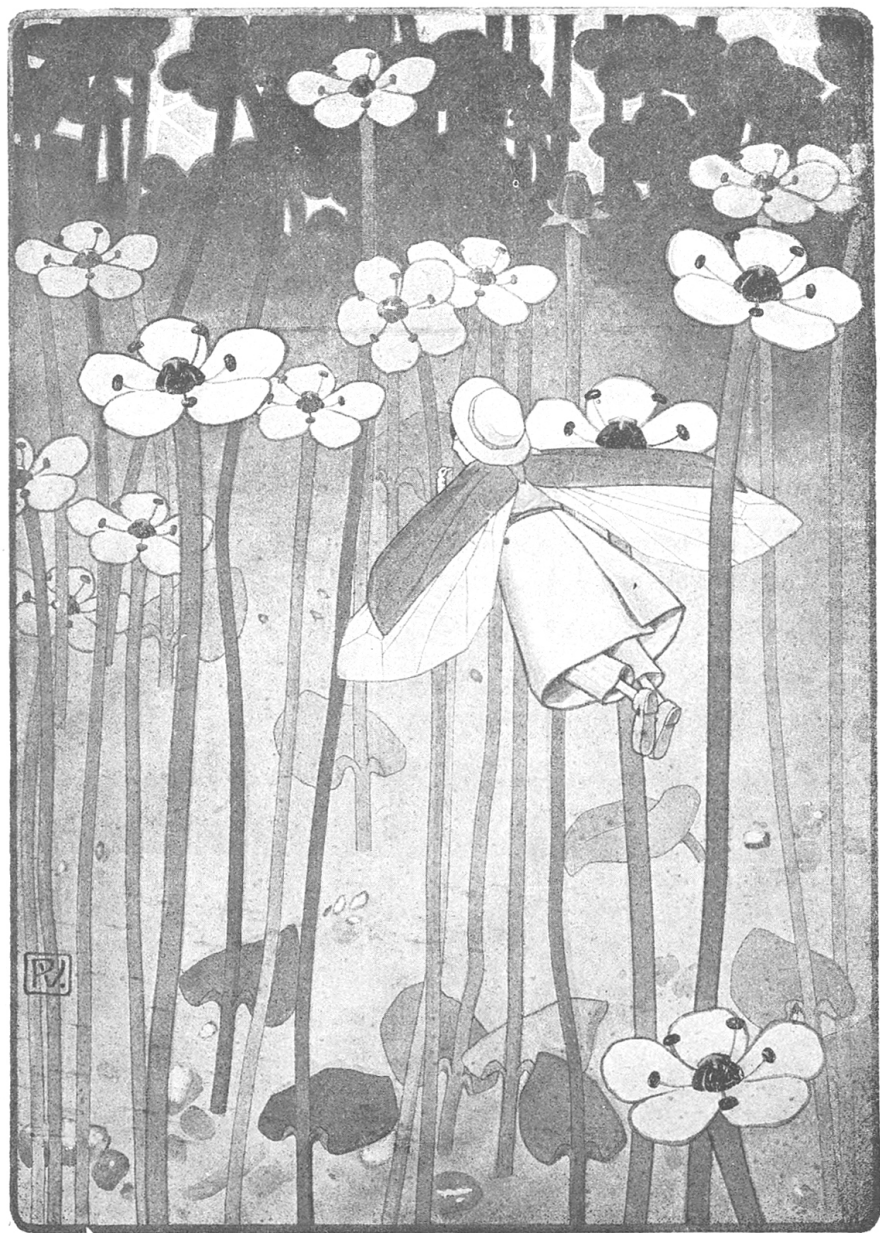
„Ó náš milý Bože,
povstali jsme z lože,
a pěkně tě prosíme,
dejž, ať se tě bojíme,
bojíme a posloucháme
a přitom se rádi máme.“

Nato říkal Brouček svou modlitbičku: „Požehnej nám, Pane Bože, prosíme tě pokorně,“ – a pak už hned držel svou dřevěnou lžičku a znamenitě s ní zacházel. Však oni měli zelnou polívčičku a Brouček, třebaže všecky polívčičky rád, vždy a vždycky tu zelnou přece ze všech polívčiček nejraději. Snědl jí svůj plný talíř a maminka mu ještě ze svého přidala.

Ale tatínek, že už má čas, slunko že jest dávno za horama. Honem dal mamince hubičku, nechal si od Broučka políbit ruku. – „A teď, Broučku, pěkně poslouchat – ať mně pak maminka nemusí žalovat.“ – „Ne, tatínku. A já vás vyprovodím, ano?“ – „Tak pojď.“

A šli, ba letěli, ale hezky nízko, aby Brouček nespádl, a pak jen tak daleko, co mohl Brouček domů uhlídat, aby potom nezabloudil. Ještě to dost neuměl, a tatínek mu řekl: „Jdi už zas, jdi a pěkně se uč lítat.“ A Brouček šel.

Chaloupku měli vystavěnou v stráni pod jalovcem a krytou suchým špendličím. Brouček si vylezl na stříšku, spustil se, letěl až k palouku a přes celý palouk až k dubu a zas zpátky až na stříšku, pak se zas spustil a letěl až k dubu a ještě zas zpátky. A když už byl všecek udýchán a křídélka ho bolela, sedl si a odpočinul. A zas se spustil a zas letěl až k palouku a přes celý palouk až k dubu a zas až na stříšku, a zas se spustil a letěl až k dubu a zas zpátky, a ještě se spustil a letěl rovnou čarou pod dub ke kmotřičce.

„Kmotříčko, jestlipak už jste vzhůru?“ – „I, Broučku, bodejt bychom nebyli!“ – „A Beruška také?“ – „Bodejt bych nebyla, Broučku. Copak nám neseš?“ – „Já? Nic. Ale, pane, to už umím lítat. Od našich až sem a zas k našim, a zas sem a zas k našim, a zas sem a jakoby nic. Že bys to nedovedla!“ – „I však já jsem beruška a nejsem žádný brouček. Vaše maminka, myslím, také moc lítat neumí.“ – „Moc ne. Ale, pane, já jsem dnes ráno spadl z postele.“ – „A tos křičel, vid’.“ – „A jakpak to víš? Copaks to slyšela?“ – „I neslyšela, ale to já už vím, že jsi takový křikloun.“ – „Že já jsem křikloun? Ó – ty Berouši! – –“

A už zas Brouček letěl. Maminka už měla doma uklízíno a cídila právě okna, že se až až třpytila. „Kdepaks byl tak dlouho, Broučku?“ – „Byl jsem chvilku u kmotříčky pod dubem.“ – „A copaks tam dělal?“ – „Nic. Já jsem tam byl jen tak u okna.“ – „A copak ti dali?“ – „Nic. Já jsem nic nechtěl.“ – „Ó, oni ti přece něco dali. Včera kmotříčka povídala, že až tam přijdeš – –“ – „Oni něco mají?“ – „Inu, to by to byla kmotříčka nepovídala.“ – „Hm, necht’ si to nechají.“ – „Ó, však ty si tam pro to půjdeš.“ – „Ó, nepůjdu.“ – „Ó, půjdeš. A jakpaks daleko tatínka vyprovodil?“ – „Ó, daleko. Až k těm třem olším.“ – „Nu, to není daleko. To se budeš muset ještě moc učit, než budeš moci s tatínkem lítat a pěkně lidem svítit.“ – „Ó! A copak se těm lidem musí svítit? Však my si svítíme sami!“ – „Inu, když oni mají noc, když my máme den. Oni teď spí.“ – „A pročpak jim tatínek svítí, když oni spí?“ – „I, holečku, to tak musí být, to už Pán Bůh tak chce, a ty také poletíš s tatínkem tam daleko a budeš pěkně svítit. Jen jdi a uč se lítat.“

To se Broučkovi líbilo, a už zas lítal. Vylezl si na stříšku, spustil se a letěl – letěl v druhou stranu až ke kaštanům a hned zas zpátky až na stříšku. Ale dál se mu jaksí nechtělo. Zůstal si sedět, a tu najednou vidí, že se jim počíná z komína kouřit. A už seděl na komíně.

„Maminko, copak vám na ohnisku chytá?“ – „I nic, holečku. Já si chci udělat na polívky jíšku.“ – „A že vám to, maminko, zafouknu!“ – „Ne, ne, já nechci. Necháš toho!“ – Ale Brouček přece foukal, a už by to byl málem zhasil, kdyby byla maminka honem nepřiložila trochu suchého chvojí. Plamen vyšlehl, za ním se valil kouř, a Brouček počne křičet, a křičí a křičí a leze ze stříšky dolů. „Ach, maminko, maminko, ach, ach, maminko!“ – „A copak zas, Broučku?“ – „Ach, maminko, když mně ten kouř vlezl do očí.“ – „Vidíš, ty škaredý Broučku! Dobře tak, když nechceš poslouchat. Nevíš, co ti tatínek prikazoval a zač se ráno modlíme? Počkej, počkej, já to všechno povím.“ – „Ale, maminko, když mně vlezl ten kouř do očí a tak mne štípal.“ – „I to ti patřilo, a ještě dostaneš, až tatínek přiletí. To bude z tebe krásný brouček!“ – „Ale vždyť já jsem vám to, maminko, nezhasil.“ – „Ale chtěls mně to zhasit a věděls, že to nechci. Ne, vidíš, to ti nesmím prominout. Copak by z tebe bylo! Až jen tatínek přiletí. A kmotříčce to na tebe také povím, a kmotříčkovi i Berušce.“ – „Ale, maminko, vždyť jsem vám to nezhasil, a já už vám to víckrát nebudu zhášet. Prosím vás, maminko, neříkejte to.“ – „Ne, to musím říci.“

Ale když Brouček moc prosil a prosil, a už zas plakal a pořád prosil a sliboval, že už bude poslouchat, tak si maminka dala říci, a že to nepoví. „Nu tak. A už neplač. A dej si na sebe pozor. To by tě neměl nikdo rád. Brouček musí poslouchat. Vidíš, jak tatínek poslouchá.“ – „Tatínek? Kohopak on poslouchá?“ – „I, Pána Boha poslouchá. Vždyť víš, že každé ráno letí z domu, a jest celý den pryč až do noci, a třebaže ho křidélka bolí, druhý den už hned zas letí, jen aby byl poslušný. Vidíš. A kmotříček také poslouchá a kmotříčka také, a Beruška, ta teprv poslouchá. A ty pořád ještě vzlykáš a jsi takový umouněný.“

A Brouček: „Maminko, já se půjdu koupat.“ – A maminka: „Jdi, jdi.“ Však ona věděla, že se jí Brouček neutopí. A Brouček se šel koupat. Ale ne do potoka. Dole na palouku byla vysoká tráva a rosa na ní jako granáty. Brouček se rozběhl a houp do trávy, jak byl dlouhý a široký, a házel sebou, až se tráva prohýbala. Pak vylezl, rozběhl se a zas houp do rosy, až to kolem stříkalo. A když se už dost vykoupal, vyskočil si na větvičku, rosu ze sebe setřepal, a frr – rovnou čarou pod dub ke kmotříčce.

U okna se zastavil. „Beruško, už se nezlobíš?“ – „Copak bych se, Broučku, zlobila?“ – „Pane, to jsem se vykoupal. Jestlipak ty umíš také plavat?“ – „I ne. Kdepak bych já uměla!“ – „Pane, já umím plavat.“ – „I nechť, Broučku. Já musím jít mamince pomoci.“ – „Kdepak jest kmotříčka?“ – „Seká na dvorku chvojí. Pojď se podívat.“

A Brouček se šel podívat. „Copak nám neseš, Broučku?“ – „I nic, kmotříčko, já jsem se koupal. A vy něco máte, kmotříčko?“ – „Mám, pane, něco dobrého, ale já nevím, jestli ti dám. Kdyžs Berušce tak škaredě řekl a paks utekl. Ona plakala.“ – „Plakala? Však já jí už tak nebudu říkat.“ – „Nu, uvidíme. Vidiš, tady už mám toho chvojí hromadu nasekaného. Tak pojď a odnášej je s Beruškou tamhle pod stříšku, aby nám nezmoklo. Ale musíte je pěkně rovnat do rázu. Pak ti něco dám.“

Brouček, že ano, a počal nosit, co mu jen síla stačila. Kmotříčce se to zdálo být až moc. „Ale, Broučku, neber si toho tak mnoho najednou.“ – Ale Brouček, ó, že to unese. A nosil. Ale místo co měl šťaklíčky¹ pěkně do rázu rovnat, Brouček je tam jen tak házel, a to Beruška nechtěla. „Broučku, to se tak nesmí. Maminka to tak nechce. Nám by se to skácelo.“ – „Ó, nic se vám neskácí. Copak to nedělám dost pěkně?“ – „Neděláš. Vidiš, užs to zas jen tak hodil. To

1 Klacky, kousky suchých větví. Pozn. red.

se musí pěkně rovnat.“ – „Tak si to dělej sama, když ti to nedělám dost pěkně.“

A už se Brouček hněval. Nechal všeho, sedl si na pařízek, mračil se a díval se před sebe. Beruška ho nechala a hleděla si svého. Až za chvíli začala kmotřička: „A co, Broučku, už nikam nemůžeš? To nejsi jaksi moc silný.“ – „I ne, kmotřičko. Ale když ona se pořád se mnou vadí.“ – „Inu, když ty jsi takový divný brouček. Copaks už zapomněl, že něco mám?“ – „A jest to, kmotřičko, dobré?“ – „I to si myslím! Jako med sladké. Jen jdi a honem ještě nos.“

A Brouček honem šel a ještě nosil. Beruška to beztoho už skoro všechno odnesla a pěkně srovnala. A tak už to dlouho netrvalo, kmotřička zařala sekýrku do špalku a – „Teď pojďte, děti.“ – A děti šly. V síni, vpravo od kuchyně, stála almara zavřená na zámek, ale klíč vězel v něm. Kmotřička jen zatočila, a už bylo otevřeno. Ale teď, co tam? Ten bílý talířek na nejhořejším prkénku Brouček hned zpozoroval. Ale co na něm? – Kmotřička jej sundala, ale byl přikrytý jiným talířkem.

„Nu tak hádej, Broučku, co to jest. Ale, Beruško, nepověz.“ – A Brouček: „Ó, já vím, kmotřičko, to jsou jahody.“ Ale Beruška se smála, a kmotřička: „Ó ne, Broučku, to jest ještě sladší.“ – „Tak to jsou maliny.“ Ale Beruška se ještě smála. – „Ne, Broučku, to jest ještě mnohem sladší.“ – „Tak, kmotřičko, to jsou borůvky.“ A Beruška se mu teprv smála. – „Ó, Broučku, to nedobře hádáš – jest to *jako med* sladké.“ Ale Brouček už nic nevěděl, až to Beruška prozradila: „Ale ty hloupý Broučku, vždyť jest to med.“ A Brouček: „Tak jest to, kmotřičko, med.“ A byl to med. To si pochutnali!

Ale už bylo hezky pozdě. Kmotřička, že musí dělat oheň a vařit večeri, Beruška aby honem skočila pro trošku chvojí a Brouček aby už šel domů. A tak Brouček, že půjde domů. – „Nezapomeň doma pěkně pozdravovat.“ – „Ne, já nezapomenu. S Pánem Bohem!“ A šel. Sotvaže přiletěl k palouku, tu letí od potoka tatínek s kmotřičkem.

„Tatínku, já jsem byl u kmotřičky a dostal jsem tam medu. Ten vám byl sladký!“ – „Nu dobře, Broučku, ale nejdřív pěkně ruku políbit, tadyhle kmotříčkovi napřed.“ A Brouček políbil pěkně ruku. – „A jestlipaks poslouchal? Nebude maminka žalovat?“ – „Tatínku, já jsem to mamince nezhasil a ona to nepoví.“ Zatím už byli doma. Maminka je viděla oknem, vyšla vstříc a: „Copak, tatínku, že dnes tak brzy? Já ještě nemám večeři hotovou.“

Tatínek dal mamince hubičku: „I, milá Beruško, už začíná být chladno, tak jsme letěli o něco dřív. Už toho bude brzy zas konec.“

A tak dělala maminka honem oheň a stavěla na polívčičku. Tatínek si sedl na stoličku – bolela ho křídélka – a Brouček už se houpal tatínkovi na koleně. „A maminko, vidíte, Brouček vás pokoušel?“ – „I tatínku, skoro pokoušel. Ale když prosil a sliboval, že už to víckrát nebude dělat, tak jsem mu slíbila, že to na něj nepovím. A potom byl skoro pořád u kmotřičky.“ – „Nu tak dobře, maminko. Ať si ho u kmotřičky nechají, a my si vezmeme Berušku. Ta nepokouší.“

Broučkovi napadlo: „Maminko, u kmotřičky mají med, a já jsem dostal. Ten vám byl sladký!“ – „A nám kmotřička nic neposlala?“ – „Nic.“ – „Ani nemáš co vyřídit?“ – „Ne.“ – „Ale, Broučku, ani nás nevzkázala kmotřička pozdravit?“ – „I ano, maminko, já jsem zapomněl. Že vás pěkně pozdravují.“ – „Vidíš, Broučku! Ale už jdi, přistav židle ke stolu, budeme večeřet.“

A Brouček přistavil židle ke stolu, maminka už nesla na stůl, pěkně se pomodlili, a to jim ta polívčička zas chutnala! Byla taková dobrá, zasmažená, s kmínem. Tatínek jí snědl dva talíře a Brouček skoro také dva.

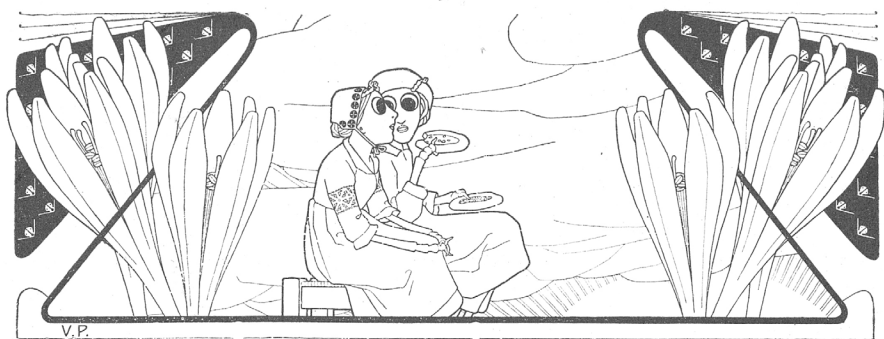
Dlouho pak už neskřivali². Chtělo se jim spát. Klekli a tatínek se modlil:

2 Nebděli. Pozn. red.

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine.“

Brouček na to: „Pán Bůh s námi a zlý pryč,“ dal pac a pusu, maminka mu podala do postýlky ruku, on ji držel a už všickni dřímali.
Pěkně se jim to spalo.

Byl podzim. Světla ubývalo a zimy přibývalo, a tak broučci, že už nikam nepoletí. Jenom musel tatínek kmotříčkovi slíbit, že se k nim přijde s maminkou a s Broučkem ještě jednou podívat, a to hned zejtra, dřív než udeří zima.

A tak druhý den po snídani že půjdou ke kmotříčce. A šli. Však už na ně čekali. Dávali si po hubičce a Brouček líbal ruku. Ale byl tam ještě někdo. Kmotříčka vzala Broučka za ruku. „Pojď, Broučku, polib také tadyhle Janince ruku.“ – A Brouček políbil, honem se však schoval za maminku.

Sedli kolem kamen a začali si povídat. Ale kmotříčka šla do síně k almaře, a Brouček za ní. „Kmotříčko, copak máte?“ – „I, Broučku, pekli jsme koláče s tvarohem a s mákem.“ – A už jich nesla kmotříčka plný talíř a každý si jeden vzal, a Brouček že zkusí také ještě jeden tvarohový. A vzal si také jeden tvarohový, a seděli kolem kamen a povídali si. Ale Broučkovi se to jaksi nehezky sedělo. „Pojď sem, Beruško, já ti něco povím.“ – A Beruška šla, a Brouček jí šeptal nahlas do ucha: „Poslouchej, kdopak to jest ta Janinka?“ – „I, to jest Janinka.“ – „Čípak jest?“ – „I, ona není ničí, jest sama svá.“ – „A copak nemá žádného broučka a tatínka?“ – „Ne, jest sama.“ – „A kde-

pak zůstává?“ – „Pane, tam u lesa ve vřesu. Takovou má krásnou chaloupku v mechu.“ – „Ale když se pořád tak moc na mne dívá.“ – „I jdi hloupý. Vždyť ona jest hodná. Víš, ten med – ten jsme dostali od ní.“ – „Ale když ona – –“

Tu však volala kmotřička Berušku. Šly do síně a Brouček honem za nimi. „Kmotřičko, vy ještě něco máte?“ – „Mám. Vždyť už jste zde letos naposledy. Až zas v létě.“ – „Copak máte?“ – „Počkej, to se podivíš. Pojd', pomůžeš nám.“ – A Brouček, že pomůže.

A šli, ale ne do almary. Tam dozadu na dvoře měli ještě komoru a v té komoře – ó, tam měla kmotřička stát celé zrnko vína, tak jak se z hroznu utrhlo, takové krásné modré, až dočervena. A teď se ho kmotřička s Beruškou chopily a nesly je celé, tak jak bylo, do světnice, Brouček jim pomáhal. „Postavte je tadyhle na stůl, to bude nejlepší,“ radil kmotříček. Kohoutek už měl pohotově, vzal ještě kladivečko, vyrazil stopku, nasadil kohoutek, a kmotřička už držela křišťálový koflíček, aby do něho kmotříček natočil. A kmotříček do něho natočil, až se to rdělo a přímo vyskakovalo.

A teď si zavdala nejdřív maminka, pak Janinka, potom kmotřička, po ní tatínek, pak kmotříček, a Broučkovi a Berušce také dali, ale jenom líznout. A všichni si to velmi velice chválili, takové to bylo sladké! – Jenom se jim to zdálo být moc silné. A tak kmotřička: „Beruško, honem skoč na palouk se džbánem pro rosu.“ A Beruška honem skočila na palouk se džbánem pro rosu.

Kmotříček přitáhl stůl blíž ke kamnům, natočil do koflíčku vína jen do polovic, dolil rosou a podával kolem. A tak si seděli a povídali: Jak jednou bylo s kmotříčkem zle. Bylo to brzy potom, když se s kmotřičkou sebrali. Vyletěl hned po slunce západu, celou noc pěkně svítil, a když už k ránu letěl zas domů, tu se najednou objevila taková velikánská žluna a už už ho chtěla zaživa spolknout. Kmotříček se náramně lekl, ale honem se vzpamatoval, a frrr na

buk, ale žluna hrrr za ním. A tak kmotříček honem do skuliny, ale žluna zobákem hned za ním, a že díra malá, už ji zobákem tesala. Kmotříček se strachem všecek trásl a vlasy mu vstávaly. – „Co by si jen ta kmotříčka doma počala, kdyby takhle!“ – a zalízal do skuliny dál a dál, ale žluna také zobákem dál a dál, až už dál nemohla a kmotříčka nechala. A kmotříček chvíli ještě čekal a pak pomalounku vylízal. Ale opatrně a dobře se ohlížel, jestli tam žluna někde neseďí. Ale neseďela, a tak letěl kmotříček honem domů.

Slunce už bylo vysoko na nebi a kmotříčka byla všecka polekána. Volala a plakala, lítala a běhala, dívala a ptala se, ale nikde nic, o kmotříčkovi nikdo nevěděl. Až zaběhla k Janinčinu tatínkovi. A on také nic nevěděl, ale jen aby prý kmotříčka nic neplakala, kmotříček že býval poslušný a poslušné broučky že má Pán Bůh na starosti, takže se jim nemůže nic stát, a i když se jim něco stane, že jest to tak dobře, že to Pán Bůh tak chtěl a že nesluší broučkům moc plakat a naříkat. Aby jen šla kmotříčka domů a pěkně čekala. A kmotříčka šla domů, a když jde, tu jí přichází kmotříček naproti. To měla radost!

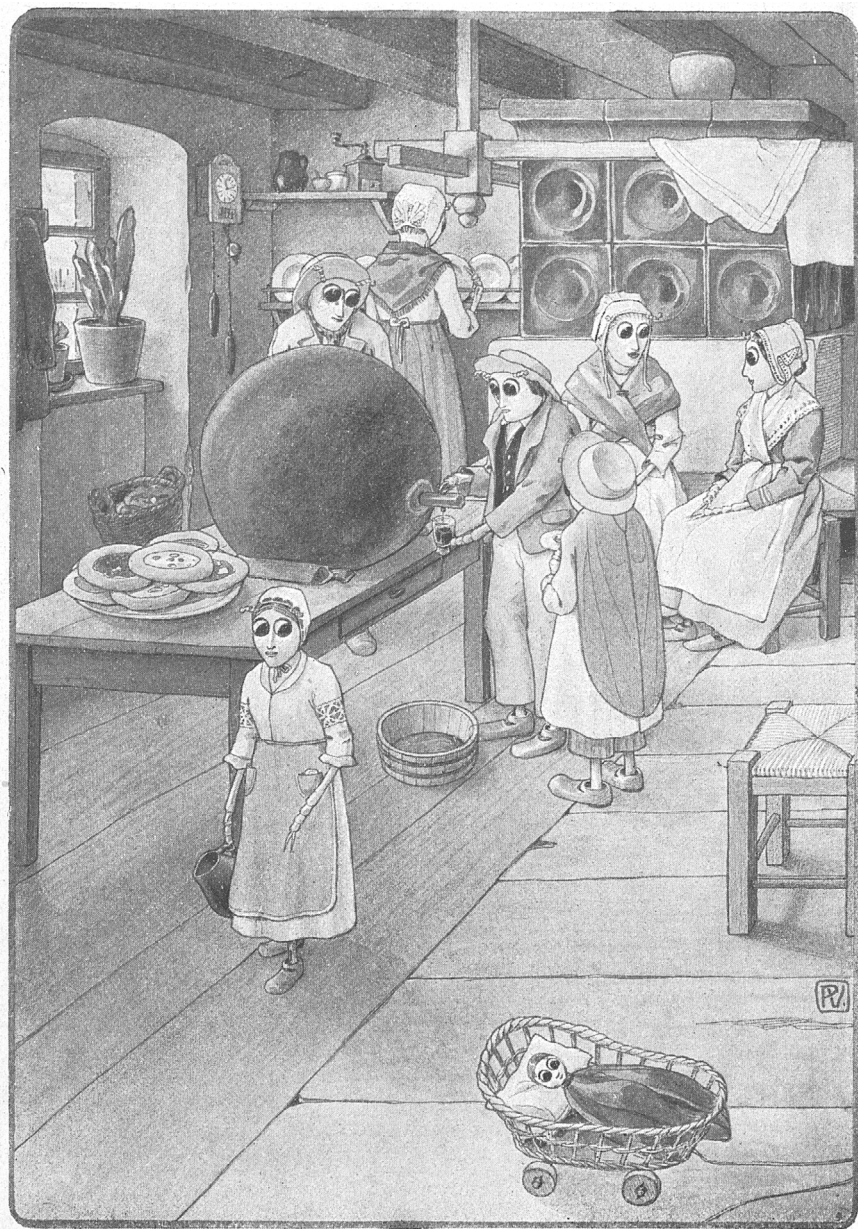
A tak si to povídali a byli rádi, že už jest to pryč. Ale Beruška se dala přitom do pláče. „Copak ti je?“ ptal se jí Brouček. – „I, kdyby mně byla ta žluna tatínka sežrala!“ – „Ale vždyť ti ho nesežrala.“ A kmotříček k tomu doložil: „Milá Beruško, tenkrát jsme tě ještě ani neměli.“ Ale Beruška, že nechť, a vzlykala přece.

A teď vypravoval tatínek: Když kmotříček a tatínek byli ještě hoši a měli poprvé letět, že je vzal Janinčin tatínek s sebou, ukazoval jim cestu a povídal jim, co kdy a jak. A oni se tomu pěkně od něho naučili. A jednou, když už sami lítali, přidal se k nim Janinčin tatínek a povídal: „Pojďte, hoši, já vás někam zavedu. Ale musíte být tiši a dávat pozor.“ – A oni, že ano. A letěli a letěli, až přiletěli k takovému krásnému městu. Kolem byly krásné zahrady, a tam,

už skoro za městem, v jedné té zahradě u cesty stál velký krásný dům, okna náramně veliká a dveře ještě mnohem větší. A ta okna byla plna světla, a ty dveře byly dokořán otevřeny, a do těch dveří vcházeli pořád lidé, staří i mladí, hoši i holky. A Janinčin tatínek povídal: „Pojďte, hoši, nepoletíme tam dveřmi. Tamhle jest kousek okna otevřeno.“ A vletěli tam oknem, sedli si dole na rámec a dívali se.

Od stropu dolů visely tři velikánské svícny a krásně svítily. Dole na zemi bylo plno lavic. Když kdo přišel, vkročil do lavice, zůstal chvilku stát, díval se do klobouku a pak si pěkně sedl; měl s sebou pod paží dvě knihy a tu jednu si otevřel. Až tu jeden z nich vystoupil na takové lešeníčko, kde byl malý stoleček, a že budou zpívat. A začali zpívat a tak krásně zpívali. A když dozpívali, vstali, a ten na tom lešeníčku počal se modlit: že jsou nestateční lidičkové a že byli neposlušní, aby jim to Pán Bůh odpustil pro milého Syna svého a svým Duchem aby je posvětil. Potom otevřel tam na stolečku velikánskou knihu a četl z ní o hrstce a o červíčkovi, a že aby se nebál. A když si zas sedli, tu jim pěkně vypravoval, když se někdo bojí Pána Boha, že se nemusí nikoho bát, ba že ani nesmí, protože to Pán Bůh nechce. Pak se zas modlili a zas zpívali, a když už vycházeli, dávali u dveří něco na talíř, až to cinkalo. – „Vidte, hoši, to to bylo hezké,“ povídal Janinčin tatínek. „Ale teď musíme zase honem svítit, abychom to dohonili.“ A tak honem svítily. A od té doby tam tatínek s kmotríčkem často byli a té modlitbičce, kterou se vždy před spaním modlí, se tam naučili. Oni ji tam zpívali:

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine.“

A tak si povídali a Broučkovi se to líbilo. Jenom že se Janinka tak moc na něj dívala. Jaksi se jí jakoby bál. A tu ona se k němu obrátí: „Nu, Broučku, kdypak ty poletíš?“ A že mu to tak pěkně řekla a hezky se na něho usmívala, tak on se už tak moc nebál. „Ó, brzy.“ – „I už budeš pomalu dost velký. Jen jestli umíš dost poslouchat! Uvidíme. Ale snad mne pozveš, až ponejprv poletíš, abychom tě vyprovodili?“ – A Brouček že pozve, a maminka k tomu s radostí doložila, že už to snad bude o příštím svatém Janu.

A při tom zůstalo. Už vstávali a strojili se k odchodu. „Ach, zas ta zima!“ naříkala maminka. – „I dá Pán Bůh, bude zas léto, a zas se uvidíme,“ těšila ji kmotřička. – A počalo loučení. Pěkně se líbali a Pánu Bohu poroucheli. – Už bylo skoro chladno, a tak spěchali, Janinka tam k lesu do vřesu, Brouček s tatínkem a s maminkou tam do stráně pod jalovec. Už byli vprostřed palouku, když se Brouček ještě jednou ohlídl, Janinka už byla pryč; kmotříček a Beruška stáli před chaloupkou pod dubem a dívali se za nimi. – „S Pánem Bohem, kmotřičko, až zas v létě,“ vzkřikl Brouček. A už je nebylo vidět.

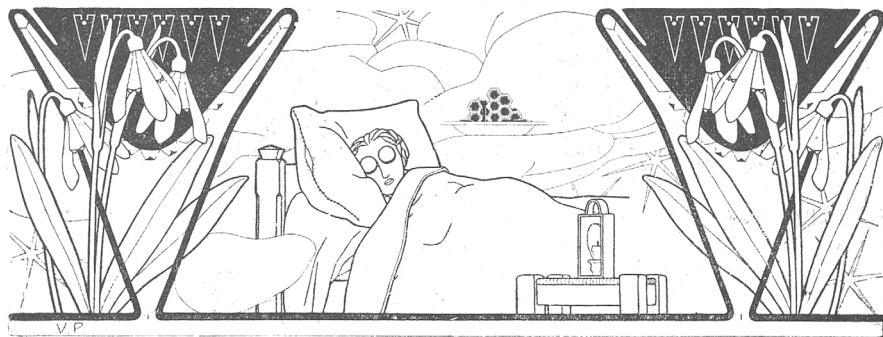
Už cestou povídal tatínek: „Ne, není co odkládat. Mohla by najednou udeřit zima a bylo by s námi zle. Musíme se hned dát do práce.“ A hned se dali do práce. Nejdřív, aby měla maminka na zimu všechno pohotově. A tak jí přenesli z komory všecko do kuchyňky, hrách a kroupy i jáhly a krupici a mouku, také trošku čočky a pak ještě jiskřičku másla. Nato hned se pustili do dříví. Měli je tam na dvorku pěkně vyrovnané na výsluní. A tak je nanесли do kuchyňky, co se tam jen vešlo, a k tomu ještě plnou síň, až po samé dveře. Pak vylezl tatínek po žebříčku vikýřem na hůru. Tam bylo plno suchoučkého drobného mechu. Tím strop pěkně ukryl, aby jim nebylo od shůry zima, ostatek pak sházel dolů a dvířka od vikýře raději přibíil. Vloni jim je vítr vyrazil, a div že celou střechu neroztrhal. Ještě štěstí, že nebyla tak zlá zima. A teď chodili kolem chaloupky, a kde byla jaká

skulinka, dobře ji ucpali, takže nemohlo nikde ani profouknout. Pak zavřeli dveře na petlici, zastrčili špejlek a celé dveře zarovnali dřívím, aby jim v síni nezavazelo. Naposledy po všem vycpali mechem okna, jak v kuchyňce, tak ve světnici, a dobře je prkénkem zabežnili. Světla měli dost a dost. A teď ať si třeba mrzne! Však už venku burácelo.

Tak se jen ještě pomodlili:

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine,“

pac a pusu, „Pán Bůh s námi a zlý pryč,“ a lehli a spali a spali a spali.

A spali a spali a spali. Když se Brouček probudil, byli tatínek a maminka vzhůru. Leželi v posteli a povídali si. „Maminko, dáte mně medu?“ – „Medu? Jakéhopak medu? Broučku, vždyť žádný nemáme.“ – „Ale víte – co nám včera Janinka poslala.“ – „Včera? Janinka? I to se ti, holečku, něco zdálo.“ – „I ne, maminko. Vždyť už jste mně včera dala.“ – „I toto. To se ti zdálo. Jen se vzpomatuji. Víš, naposledy jsme byli u kmotřičky, pak jsme hned všecko ucpali, a od té doby spíme.“ Škoda. Ale když tomu tak bylo!

Brouček se skoro mračil. Tu ho napadlo: „Tatínku, jakpak je venku? Já bych se rád podíval.“ Ale tatínek: „Milý Broučku, je tam zima, to bys zmrzl. A vždyť máme dveře zarovnané dřívím.“ – „Ale, tatínku, mohli bychom se podívat oknem.“ – „I, to je také zabeďněno a ucpáno. A našlo by nám sem zimy.“ A teprv když maminka povídala, že by se také ráda podívala, jak to venku vypadá, a že by pak trochu zatopila, tak tatínek, že ano. Vstal, odbednil od okna prkénko a Brouček mu pomáhal. Pak pomalounku oddělali mech a tu to viděli: Samý, samý sníh, palouk pryč, stráž pryč, a nic než sníh. Na jalovci nad chaloupkou jim ho tolik leželo, že se větve až prohýbaly. Sluníčko tak trochu svítilo, a sníh se tak krásně třpytil, a bylo pratchounko. Brouček by se byl rád ještě na to díval, ale

tatínek, že tam mrzne a že musí honem zas okno ucpat a zabeďnit. A tak okno ucpali a zabeďnili.

Maminka zatím už zatápěla, a že přitom uvaří kapku polívky. A uvařila. Pěkně se pomodlili a jedli. Ale bylo jim přece trochu zima, a tak si honem zas lehli a povídali. „Ale, tatínku, jestli se u kmotřičky zachumelili?“ – „Ó, nezachumelili. Zůstávají pod dubem.“ – „Ale Janinka! Maminko, kde že zůstává?“ – „Zůstává v mechu mezi vřesem.“ – „Ona se zachumelila, vidíte? A povídala, že mne vyprovodí, až ponejprv poletím.“ – „I neboj se. Ať se zachumelila. Vřak si zatopí, když je jí zima.“ – „A má dříví?“ – „I bodejť by neměla.“ – „A je tam sama?“ – „Sama.“ – „Pročpak jest sama?“ – „Inu, když nikoho nemá. Tatínek a maminka jí už dávno zemřeli.“ – „Ó, to já bych nebyl sám!“ – „I, kdyby to tak Pán Bůh chtěl! To bys musel pěkně poslechnout.“ – „Nechť. Vřak Janinka má med a víno. Vidíte, to víno dostala kmotřička od ní?“ – „Nevím, milé dítě. Snad.“ – Tu je tatínek vytrhl: „Broučku, myslíš opravdu, že je tam Janinka sama?“ – „I, když tam nikdo s ní není.“ – „Copak s ní nikdo není!“ – „A kdopak?“ – „Pán Bůh jest s ní. A její tatínek říkával, že poslušné broučky má Pán Bůh na starosti, tak že se jim nemůže nic stát, a i když se jim něco stane, že jest to tak dobře. A Janinka to dobře ví a poslouchá a nic se nebojí.“ – „A máte ji rád, tatínku?“ – „I bodejť bych neměl.“ – „A vy, maminko, také?“ – „I arciť že mám.“ – „A kmotřička ji má také ráda?“ – „I toť, má. Broučci se mají všickni rádi.“ – „A tatínku, kdy že tedy už poletíme?“ – „Inu počkej, až bude zas léto. To asi o svatém Janu.“ – „A jakpak se to dělá, když se těm lidem svítí?“ – „I to se nijak nedělá. To se jen lita a oni vidí.“ – „Ale jakpak, kdy už bolí křídla?“ – „Pak se jim trochu odpočine. Ale hned se zas letí.“ – „A, tatínku, copak ti lidé teď dělají, když vy jim nesvítíte?“ – „Milé dítě, to já nevím, co si počínají. Snad také spí, anebo si povídají pohádky. Ale já vždycky slýchám, že jsou

neposlušní a že se jim nedobře vede.“ – „Nedobře? Copak to je?“ – „Inu, nemají se rádi.“ – „Ale to já bych jim nesvítil, když se nemají rádi.“ – „I, do toho nám nic není. Když Pán Bůh chce, abychom jim svítili, tak jim svítíme.“

Broučkovi uvázly na mysli ty pohádky. „Maminko, povídejte mně nějakou pohádku.“ – „Ale když já, Broučku, už žádnou neumím.“ – „I víte, tu, kterou jste mně povídala už dávno.“ – „O čem-pak byla?“ – „I víte, o tom kocourkovi a kočičce. Víte?“ – A maminka, že bude povídat, a povídala:

„Tak byl jednou jeden kocourek a jedna kočička. Už jest tomu dávno. Kocourek byl všecek krásný černý jako uhel a kočička všec-ka krásná bílá jako mléko. A měli se rádi. Tu se jim jednou narodila koťátka. Tři, dva kocourci a jedna kočička. Ten jeden byl krásný černý jako uhel, ten druhý byl krásný bílý jako mléko a ta kočička byla krásná mourovatá. Měli se rádi a byli hodní. Vždycky si pěkně hráli, anebo pomáhali tatínkovi a mamince příst. Jednou pak z jara povídala maminka: Děti, půjdu s tatínkem chytout nějakou myšku anebo něco, abyste neměly hlad. Buďte hodné a mějte se rády. Přijdeme hned. A ještě vám zde drobátko zatopím, aby vám nebylo zima.

A ještě jim drobátko zatopila, a šla a zavřela za sebou dveře, aby jim tam někdo nevlezl. Koťátka si pěkně hrála. Až pak kocourci, že se budou porážet. A kočička, že také. A tak se poráželi a poráželi, takže se ten bílý kocourek dostal dospod. Jeho to bolelo, a také ho to zlobilo. A tak, že on si už s nimi nebude hrát. Sedl si ke kamnům, pěkně se lízal a povídal jim: Však hleďte, já jsem krásný bělounký jako mléko, a ne takový špinavý jako sopouch a takový černý jako uhel. Ale druhý kocourek: Ó, že on jest mnohem krásnější, že jest navlas takový jako tatínek. A kočička se teprve počala chlubit: Ó, že ona jest nejkrásnější, že jest černá i bílá.

A tak se začali hádat, a hádali se a hádali, a pak se začali strkat, a strkali se a strkali, až strčili do kamen. Kamna se zbořila, oheň se vysypal, ve světnici to počalo hořet, police, postel, almara, stůl, všecko hořelo – a koťátka chtěla utéci, ale dveře byly zavřeny. A tak křičeli a křičeli, ale oheň je přece sežral. A když přišli tatínek a maminka, už byli kocourci a kočička spáleni, a chaloupka byla spálena, a všecko bylo spáleno, protože byla koťátka neposlušná. A tatínek a maminka plakali. A tam nedaleko byl kopec, oni na něm pověsili zvonec, a zvonili a zvonili, a už jest té pohádky konec. Bim bam, bim bam, bim bam – –“

Brouček poslouchal. Jemu se to líbilo. Držel maminku za ruku, říkal si bim bam, bim bam, až přitom usnul, bim bam. A tak spali a spali. A spali a spali a spali, a když se Brouček zas probudil, byli tatínek a maminka vzhůru. Leželi v posteli a povídali si. „Tatínku, kdypak už poletíme?“ – „I, milý Broučku, až bude léto.“ – „Kdypak bude léto?“ – „Kdy? Inu, až pšenice pokvete.“ – „A ještě nekvete?“ – „Ó, ještě ne.“ – „Ale, tatínku, podívejme se.“ – „I ne, Broučku, našlo by nám sem zimy. Ještě nic nekvete.“

Ale když Brouček pěkně prosil a maminka se také přimlouvala, a že pak trochu zas zatopí, tak vstali, odbednili prkénko, oddělali pomalounku mech, a tu to viděli: Byl večer a měsíček byl jako rybí oko. Už se všecko zelenalo, tam vzadu na kaštanech vykukovaly z pupenců listy a tam někde nahoře bylo slyšet skřívánka. „Vidíš, Broučku, ještě nic nekvete. A tamhle dole, vidíš, to jest pšenice. Ještě by se v ní ani vrána neschovala. To ještě dlouho nepokvete. A mrzne tam.“

Tu maminka tatínka vytrhla: „Podívej se, tamhle u potoka pod tou olšičkou, jestlipak to nejsou tři chudobky?“ – A tatínek se tam podíval. „Ach ano, to jsou tři chudobky. A tam chudobky nikdy nerostly. To tam umřeli tři broučci. Snad se někde opozdili, letos

udeřila brzy zima, oni tam někam zalezli a zmrzli.“ – A Brouček se dal do pláče: „Maminko, to jest kmotříčka a kmotříček a Beruška, oni se zachumelili, já jsem to povídal.“ – „I neplač, Broučku, to oni nejsou,“ chlácholil ho tatínek. „Beruščina chudobka by měla červený kraječek, a tady ty jsou celé bílé.“

A tak Brouček neplakal. „Tatínku, to všady vyroste chudobka, kde zemřel brouček?“ – „Všady, a kde umřela beruška, tam vyroste chudobka s červeným kraječkem.“ – „A jakpak, kdyby ta žluna byla kmotříčka sežrala, také by tam byla vyrostla chudobka?“ – „Také.“ – „Kdepak?“ – „Tam někde pod bukem v trávě.“ – „A, tatínku, nechytne nás ta žluna, až poletíme?“ – „I snad ne. Ona jest v lese, a my do lesa nelítáme. Jen když musíme přes něj, a pak, jak se Pánu Bohu líbí.“

Brouček byl zatím v myšlenkách již za lesem. „Tatínku, také poletíme do toho velikého, krásného domu s těmi velikými dveřmi, kam jste letěli oknem?“ – „Když budeš pěkně poslouchat, také se tam někdy podíváme.“

Okno už tatínek ani nezabednil, jen je pěkně mechem ucpal. Maminka zatopila a vařila polívčičku. Vařila a uvařila, Brouček přistavil ke stolu židle, přisedli, a tatínek se modlil:

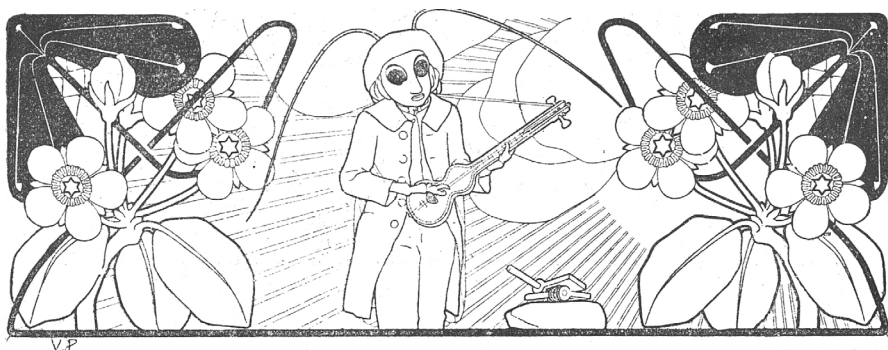
„Ó, náš milý Bože,
povstali jsme z lože,
a pěkně tě prosíme,
dejž, ať se tě bojíme,
bojíme a posloucháme
a přitom se rádi máme.“

A jedli a pojedli, ale jít ven, na to nebylo ani pomyšlení.

Jen se ještě jednou podívali okénkem, ale jen trošku. Bylo přece ještě moc zima, a tak si honem zas lehli a povídali. A povídali, a když už nic nevěděli, chtěla maminka, aby zas spali, a tatínek už beztoho napolo spal. Ale Broučkovi se už nechťelo. Aby prý mu maminka povídala nějakou pohádku, a když maminka už žádnou neuměla, aby prý mu povídala tu starou. A maminka povídala: „Tak byl jednou jeden kocourek a jedna kočička. Už je tomu dávno. Kocourek byl všecek krásný černý jako uhel a kočička všecka krásná bílá jako mléko. A měli se rádi. Tu se jim jednou narodila koťátka. Tři, dva kocourci a jedna kočička. Ten jeden byl krásný černý jako uhel, ten druhý byl krásný mourovatý a ta kočička byla všecka krásná bílá jako mléko.“

Ale tu křičel Brouček: „I ne, maminko.“ – „A copak ne?“ – „Tak to nebylo.“ – „A jakpak to bylo?“ – „Ta kočička nebyla krásná bílá jako mléko, byla krásná mourovatá.“ – „I to jest jedno.“ – „Ale, maminko, to není jedno.“ – „I je to jedno.“ – Ale Brouček, že to není jedno, a dal se do pláče. Tatínek se probudil: „Copak ten Brouček pláče?“ – „Vidíte, tatínku, že to není jedno?“ – „A co?“ – „Že byla ta kočička krásná mourovatá, vidíte? A ne všecka krásná bílá jako mléko.“ – „Nu tak ano. Byla krásná mourovatá. Už jen spi.“ – A maminka: „Inu, vidíš, když se mně chce spát, a ty mne pořád moříš.“ A už to honem dopovídala. „Tam nedaleko byl kopec, oni na něm pověsili zvonec a zvonili a zvonili, a už je pohádce konec. Bim bam, bim bam, bim bam – –“

Brouček držel maminku za ruku a říkal si bim bam, až přitom usnul, bim bam. A spali a spali.

A bylo jaro. Všechno, všechno kvetlo, a ty včely tolik bzučely, a ta tráva byla taková veliká, a ta rosa jako granáty, a ti ptáčci tolik zpívali, a ti cvrčci – ale ti se něco nacvrčeli! A Janinka už byla u Broučka, a kmotříčka a kmotříček a Beruška, a čekali, až jen slunko zapadne. Brouček byl takový silný a veliký. Seděl vedle Janinky, radost mu koukala z očí, ale neříkal pranic. Maminka se nemohla zdržet, samou radostí až plakala, a snídaně by tak honem nebyla uvařena, kdyby jí Beruška nebyla pomohla. Měli čokoládu – nevím, kde ji vzali – a k ní smažené věnečky. Pomodlili se, nasnídali se, a – že už slunko zapadlo. Brouček byl první venku. Povznesl se do výšky, letěl třikrát dokola – jakoby nic! – a u Janinky se zas spustil na zem. Všickni si stoupili kolem něho, a tatínek, že má něco na srdci.

„Milý Broučku! Já mám radost a maminka má radost, a my máme všickni radost, že už dnes poletíš. To jest dobře, Pán Bůh to tak chce. Ale my nebudeme vždycky pohromadě, musíme se rozdělit, aby lidé všude viděli. A tu mám o tebe strach. Hodné broučky má Pán Bůh na starosti, a nic se jim nestane. Ale jen jestli ty budeš hodný a budeš-li pořád pěkně svítit, jak to Pán Bůh chce! Já bych

měl velikou žalost a maminka také a kmotříček také, a my všickni, kdybys neměl pěkně poslouchat.“

A přitom tatínek div neplakal a maminka opravdu plakala. Janince také stály slzy v očích, a i Broučka by byli honem rozplakali. Tu se ještě ozval kmotříček: „Milý Broučku, už máš přece rozum a slyšíš, že si všickni přejeme, abys pěkně poslouchal. Já ti řeknu jen to, že kdybys neměl pěkně poslouchat, sám bys nejhůř přitom pochodil. A teď už ve jménu Páně poletíme.“ A letěli, ale jen nizoučko a pomalinku, aby jim mohla maminka i kmotříčka a Janinka a Beruška stačit – až přiletěli tam za potok a přes vrch, odkud bylo vidět daleko, daleko, do širého světa. Tu kmotříček, aby prý ony se už vrátily. A vrátily se, a Brouček letěl pryč a pryč do širého světa. Ony ještě za nimi: „S Pánem Bohem!“, „Sprovázej Pán Bůh!“, „Šťastné navrácení!“, „Sám Pán Bůh tě nauč poslouchat!“ – ale Brouček už byl daleko, daleko, a už to snad všechno ani neslyšel. A tak se vracely a povídaly si, jaké má Brouček krásné světlo. Kmotříčka mysli-la, že jest krásné žluté jako zlato; mamince se zdálo být víc do běla, hodně jasné; Beruška tvrdila, že jest do růžova; Janinka pak měla za to, že jest takové, jaké mívají broučci, když ponejprv letí, a že jen aby Brouček poslouchal, že ona má strach, že nebude.

Maminka však mysli-la, i že snad bude, a kmotříčka také, i že ano, a tak už Janinka neříkala nic. Byly už nedaleko, daly si s Pánem Bohem a letěly každá domů. Maminka tam měla stát hromadu nádobí, dala se hned do práce, ale nešlo jí to jaksi nijak od ruky. Mysli-la na Broučka a mysli-la na Janinku. „Že by měl být můj Brouček neposlušný?“ To ji na Janinku skoro mrzelo.

Oni pak letěli, vlevo kmotříček, vpravo tatínek a Brouček v prostředku. Na západ se nebe rdělo a Broučkovi se srdce v těle smálo. Ale tu se blížili k velikému dubovému lesu a Brouček si vzpomenu-l

na žlunu. „Tatínku, tady jsou žluny.“ – „I neboj se. Vždyť my do lesa nepoletíme, jenom okolo. Tady je naše cesta.“ – Ale sotva to tatínek dořekl, už se to na ně z lesa řítilo a tolik to hučelo a tolik to zvučelo, a hned se to sypalo na milého Broučka. Ach, ten křičel! „Tatínku, tatínku – tatínku, tatínku!“ – „I mlč, i mlč! Neboj se. Vždyť to není žluna, to jest chroust.“

Ale Brouček křičel a krčil se a schovával, až to přestalo bzučet. – „I Broučku, to se nesmíš bát,“ těšil ho kmotříček. „Vidíš ho tamhle, to jest chroust. On se nás asi lekl, že jsme tři.“

„Ale když to tak hučelo!“ – „I to chrousti tak bzučí.“ A letěli a letěli, až tam na konci lesa bylo něco vidět. „Tatínku, podívejte se tamhle, copak to jest? Takové velikánské.“ – „To jest hajného chaloupka.“ – „Ta jest veliká. A to jsou dveře tam nahoře v prostředku?“ – „I ne, to jest okénko.“ – „Ale to jest veliké. A načpak jsou pod tím okénkem a kolem narovnány ty klády?“ – „I to nejsou klády. To jsou štakle, aby měl hajný čím topit.“ – „Ale! A, tatínku, kdopak jest ten hajný?“ – „I vidíš ho, však jde tamhle naproti nám.“

A hajný přicházel naproti nim: Takový veliký, a měl široký klobouk s perem, a po straně takovou tašku, a přes rameno velikánskou pušku. „Ale, tatínku, já se bojím.“ – „I neboj se. Je rád, že mu posvítíme.“ – A letěli a posvítili mu, a on byl rád a díval se za nimi. – „A, tatínku, copak že ten hajný nespí?“ – „I musí dávat pozor.“ – „Načpak?“ – „Tady na les, aby jej lidé neukradli.“ – „Tatínku, ti lidé kradou?“ – „I kradou, a nic prý se nemají rádi.“ – „Ale to já bych jim nesvítil. Ten hajný nekrade, vidíte?“ – „Ne, ten ne. Ale když Pán Bůh chce, abychom jim svítili, tak my jim svítíme, ať kradou, nebo nekradou.“

A letěli a dívali se a povídali. Ale tu to najednou před nimi strašně zahučelo. Bylo to takové veliké jako mračno, mělo to oči jako řeřavé uhly a zobák takový zahnutý a drápy až hrůza, a Brouček už byl všecek bez sebe. – „Tatínku, tatínku – tatínku, tatínku!“ –

a už padal na zem, zalízal do trávy a myslel, že už ho žluna polkla. Tatínek hned za ním a kmotříček také. „I neboj se, Broučku, neboj se. Vždyť to není žluna, to jest sova. Ta nám nic neudělá.“ – Ale Brouček jako by neslyšel. A když se přece trochu zotavil, počal plakat. „Tatínku, já půjdu domů, ach, tatínku, já půjdu domů.“ – Ale tatínek a kmotříček mu to vymlouvali. „I ne, Broučku. Toto! Copak by si doma pomyslely, kmotříčka a Beruška a Janinka! To se nesmíš bát. Broučci se nic nebojí. Vždyť to byla sova, a ta broučky nežere.“ – „Ona broučky nežere?“ – „Ne. Brouček jest jí málo. Raději nějakou myšku nebo žabku.“

A zas letěli. Dlouho ještě neletěli, a tu to tak zadunělo, že sebou všichni trhli. Ale tatínek honem Broučka těšil: „Slyšíš, to ten hajný asi tu sovu zastřelil.“ – A kmotříček také myslel, a tak byl Brouček rád a letěl a svítil a svítil.

Les přestal, a šlo to dolů do takového krásného údolí. Po stránkách byly vinice s hezounkými chaloupkami, a ta vůně! – to byla vůně! –

A když tak letěli, tu viděli dva broučky. „Vidíš je, Broučku, tamhle!“ ukazoval kmotříček. „Ten malý také dnes poprvé letí. Já je znám, jsou tam nedaleko od nás. Zůstávají v roždí³. Vidíš, on se nic nebojí.“ – „Vždyť se už, kmotříčku, také nebojím.“ A už se Brouček nebál. A když se potkali, volal tatínek a kmotříček: „Zdař Bůh!“ A Brouček řekl také: „Zdař Bůh, zdař Bůh!“ A oni oba: „Zdař Bůh, zdař Bůh!“ Ten malý také. A když přiletěli dál, tam se broučci kmitali, jeden sem, druhý tam, staří a mladí, velicí a malí, a pořád: „Zdař Bůh, zdař Bůh!“ A zas: „Zdař Bůh, zdař Bůh!“ A kde vinice přestaly, tam počaly krásné zahrady, a v těch zahradách krásné veliké domy, a zahrada vedle zahrady a krásný dům vedle krásného domu.

3 Křoví, roští. Pozn. red.

„Broučku, nebolí tě křidélka?“ ptal se tatínek. Ale Brouček, že ne a ne. „I přece si trochu sedněme, abychom si odpočali,“ radil tatínek. Ale Brouček pořád, že ne a ne. Až když kmotříček pravil, že ho už křidélka trochu bolí, tu teprve že si drobátko sednou. A sedli si v zahradě na hrušku na samý vrcholek a dívali se.

Měsíček vykukoval zpod mraků, tu a tam se hvězdička třpytila, a broučků všude plno. Nikde se nic nehnulo, ani ten list nezašustil. Lidé pěkně spali, jen tam v tom jednom okně u samé střechy bylo světlo. Tu se najednou tam někde dole ozvalo: Kykyryhý! Kykyryhý! – „Tatínku, copak to?“ – „To jest kohout, tamhle někde v kurníku. Počkej, hned se mu některý ozve.“ A hned se tam vedle ozývalo: Kykyryhý! Kykyryhý! – a hned zas tam dál: Kykyryhý! Kykyryhý! A pořád: Kykyryhý! Kykyryhý! – až tam daleko, že už to nebylo ani slyšet. A tu se to okno otevřelo: Velká, silná paní se dvěma krásnými kaštanovými kadeřemi dívala se na všechny strany, vzhůru a dolů, po celém nebi, po všech hvězdách a po všech broučcích. Něco povídala, ale nebylo jí rozumět. Pak se okno zas zavřelo, světlo zmizelo, ale hned vedle v okně se objevilo, a hned zas v třetím okně, a za chvíli ve čtvrtém okně, až se ztratilo. Myslím, že se maminka byla dívat po dětech.

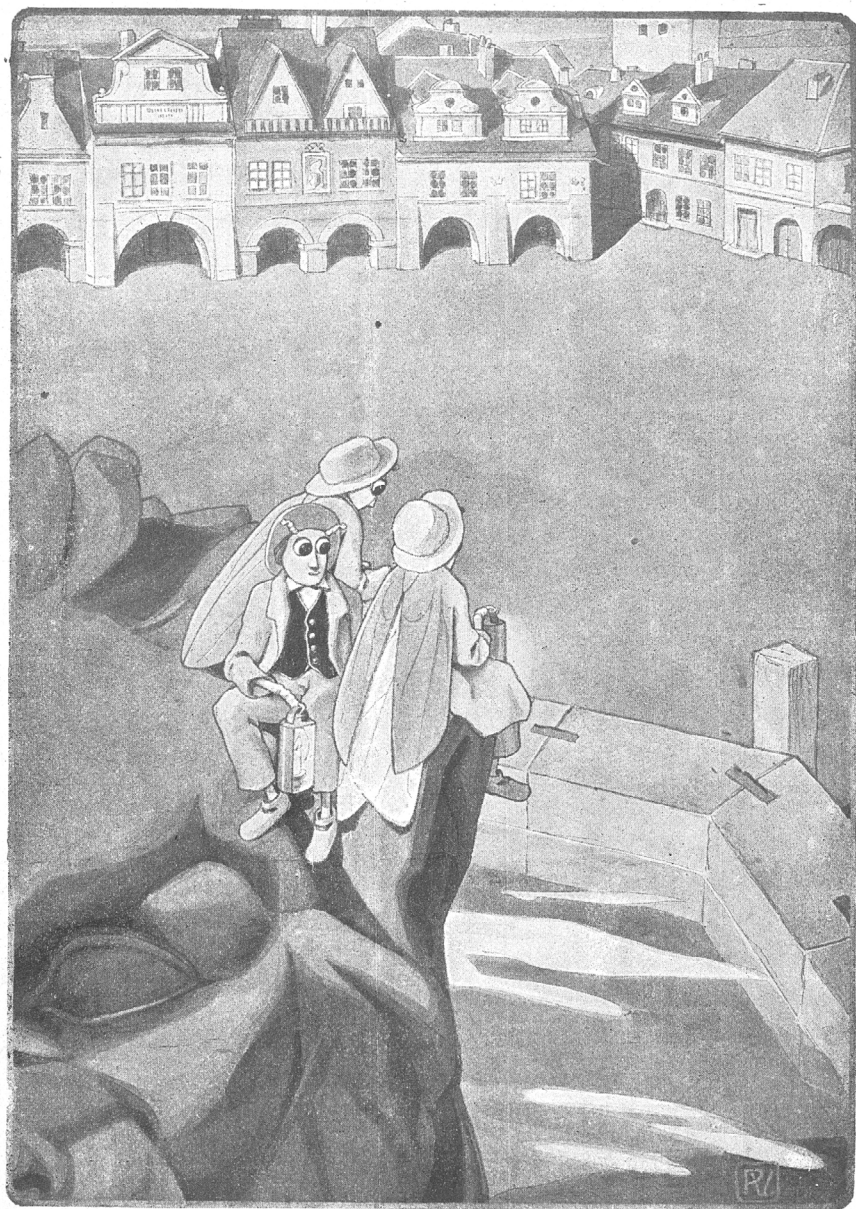
A broučci zas letěli, vlevo kmotříček, vpravo tatínek a Brouček v prostředku. Ze zahrady do zahrady, až zahrady přestaly, a tu na návrší krásné město. Vysokanánská věž a na ní čtyři malé věžičky, kolkolem samé domy a jenom domy, a okny jen jen poseté. Ale všechno spalo. Nikde ani človíčka, nikde ani světélka. A když tak letí a jsou na konci ulice, tu se ozývá jakési šplechtání a bublání. „Tatínku, copak to?“ – „I to jest voda. Tady jsme hned na náměstí.“

A byli na náměstí. Bylo takové čtyřhranaté. V prostředku velikánská kamenná kašna, uprostřed kašny velikánský lev se dvěma ocasy. Tlamu měl otevřenou a voda se z ní do kašny valila, až to hučelo.

Brouček se toho bál, ale kmotrříček: „I pojd', nic se neboj, jest kamen-
ný.“ A sedli lvovi na ucho, a pěkně se dívali. Domy takové vysokánské,
okno vedle okna, a dveře vedle dveří, ale všechno zavřeno. Nedaleko
kašny stál sloup a na něm lucerna. A tu Brouček vidí, že tam kdo-
si stojí zády o sloup opřený: přes pás veliký roh a v rukou takové
dlouhanánské kopí. „Tatínku, vidíte, tamhle někdo stojí.“ – „To jest
ponocný.“ – „Ponocný? Copak tu dělá?“ – „Ponocuje. Dává pozor, aby
se zloději nevloupali do domů a lidí neokradli. Vidíš, jaké má kopí. To
na ty zloděje.“ – „Tady v městě také kradou?“ – „Ó, moc prý kradou.
Jak jen mohou.“ – „Ale to já, tatínku, budu raději svítit tam, kde ti
kohouti kokrhali. Vidíte, tam nekradou?“ – „Tam snad ne.“

Ale tu se ten ponocný vztyčil, přiložil roh k ústům a hú, hú, hú,
hú, a tak dvanáctkrát hú. „Tatínku, copak to?“ – „To troubí půl noci,
aby lidé věděli, jak dlouho mají ještě spát.“ – „A jakpak ví, že už jest
půl noci?“ – „On to už dávno dělá, tak už to ví. Však už musíme zas
letět. Slunce bude brzy zas vycházet a my jsme ještě nic nesvítili.“ –
Kmotříček myslil, že když dnes Brouček poprvé letí, že se to nemusí
tak přísně brát, ale přece letěli, z města ven a tam do těch zahrad.

Broučka něco napadlo: „Tatínku, tam, kam jste letěli oknem, ne-
poletíme? Poletme.“ – „Tam, kde zpívají tu naši modlitbičku? To už
teď nejde. Až někdy jindy. Jest to tadyhle v jinou stranu za městem
a musili bychom si přivstat, hned jak slunce zapadne.“ A tak svítili
a svítili, ze zahrady do zahrady, ale nejvíc tam v té, kde si ponejprv
na hrušce odpočali. Nikde se nic nehnulo, ani ten list nezašustil,
a lidé pěkně spali. A ty hvězdy se třpytily, a ti broučci se kmitali
a pořád: „Zdař Bůh, zdař Bůh, zdař Bůh!“ A ti kohouti, ó, ti teprv za-
čali: Kykyryhý, Kykyryhý! A pořád kykyryhý! Jeden přestal, a druhý
začal, takže ani nepřestali. Ale hvězdy začaly jaksi blednout a tam
na východě se to tolik rdělo, že kmotrříček radil: „Poletme domů.
Slunko už vychází a doma na nás beztoho čekají.“

A letěli domů. Broučkovi se z těch zahrad skoro ani nechtělo, ale přece letěli, vzhůru vinicemi, až tam k lesu. Tatínek už Broučka těšil. „Jen se neboj. Slunko vychází a sovy už zalezly.“ – „A žluny, tatínku, také?“ – „I nic se neboj. Tady jest naše cesta, tu se nám nic nemůže stát.“ A letěli. Tu stála chaloupka hajného, ale Broučkovi zdála se být tak malounká, že ji ani nemohl poznat. A z komína se kouřilo. „Vidíš, Broučku,“ povídal kmotříček, „tady už vstali a vaří snídani.“ Dveře do chaloupky byly otevřeny. Na posteli ležel hajný a spal, tak neroztrojený. Puška visela na stěně na hřebíku a na zemi na dlažkách u samých dveří ležela velikánská zastřelená sova. – A letěli, pořád pěkně vedle lesa, až les přestal a byli na vrchu. A z vrchu dolů a přes potok – a hned všichni tři tam pod jalovec.

Však už na ně čekaly, a když je viděly, vyběhly jim naproti, maminka a kmotřička a Beruška. „A Janinka tu není?“ ptal se Brouček. „Není zde,“ pravila maminka. „Ona si myslí, že nebudeš poslouchat. A jestlipak, tatínku, poslouchal?“ – Tatínek se usmíval a neříkal nic. Ale kmotříček: „I, poslouchal. Vždyť má už rozum a už se nebude bát.“ – A že budou večerět, hlad už beztoho měli. Měli čokoládu a k ní takové smažené věnečky. Ale když nenechali Broučka ani jíst! Pořád aby jim vypravoval, jak se tam měli, a Brouček se beztoho sám k tomu měl: Jaká byla ta zahrada krásná, a v tom jednom okně že bylo světlo, a že se okno otevřelo a taková krásná paní dívala se na hvězdy a na broučky, a ti kohouti tolik kokrhali jeden za druhým až tam daleko, a ten lev že sebou ani nehnul, měl takovou velikou hlavu a dva ocasy a pořád plil vodu.

„A nebál ses ho?“ ptala se Beruška. – „Ó, načpak bych se bál! A vidíte, kmotřičku, toho chrousta jsme polekali. Ten se nás bál!“ – „Ano, Broučku,“ přisvědčoval kmotříček. „Ale ta sova!“ – „Ó, však ji hajný zastřelil. Pane, tohos měla vidět, Beruško! Měl takový velikánský roh, hú, hú, hú, hú, a pořád hú. To aby lidé věděli, jak

mají ještě dlouho spát.“ – „I ne, Broučku, to nebyl hajný, to byl ponocný,“ opravoval ho tatínek. – „Ano, tak to byl ten ponocný.“ A kmotřička k tomu přidala: „Však ano, půjdeme spát. Broučkovi se oči zavírají.“ A tak že se budou modlit:

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine.“

Brouček dal pac a pusu, každý šel po svých a spali a spali. Krásně se jim to spalo.

Ráno byl Brouček první na nohou. „Tatínku, už slunko zapadá. Vidíte, poletíme, kam jste letěli oknem.“ A tatínek vstával a maminka honem vařila snídani, a pomodlili se a nasnídali se a už letěli. „Jen zas pěkně poslouchej,“ volala maminka za Broučkem. A Brouček, že ano.

Kmotříček už na ně pod dubem čekal. Jen se pozdravili a letěli. Kmotříčka také volala: „Jen pěkně poslouchej,“ a Beruška doložila: „A neboj se,“ a jako by se trochu smála. Brouček to zpozoroval, ale jako by si toho ani nevšiml. Myslíl na Janinku. „Kmotříčku, nestavíme se u Janinky? Ona včera u nás nebyla.“ – „Pane, také na to myslím. Jestli ji nebolela hlava. Často ji bolívá.“ A tak že se u ní na okamžik zastaví. Však to bylo u samé cesty.

U háječku pod skalou vysoký vřes, už sem tam kvetl, červeně a bíle, a v tom vřesu mech jako samet, a v tom mechu na samé skále krásná, krásná chaloupka. Ale nikde nikdo. Černé, lesklé dveře zavřeny, okénka, celá z jednoho křišťálu, zavřena a zastřena, a nikde nikdo. Broučkovi počínalo být ouzko. – „To ona stůně,“ šeptal kmotříček, a tatínek šel až k samým dveřím a pozvolna zaklepal. – „I jen dál!“ ozvalo se to zevnitř. Tatínek otevřel, a tu ležela Janinka

na lůžku a měla hlavu zavázanou. „Vždyť jsem si myslila, že vy to jste. Vítám vás. Milý Broučku, já stonám.“ – Ale milý Brouček se dal do pláče. – „I neplač, Broučku. Vždyť já neumru. Myslím, že se toho ještě dočkám, že tě Pán Bůh naučí poslouchat.“ A přitom Janinka Broučka pohladila. – „Byla bych včera zas přišla, ale bolela mne hlava, až jsem musela lehnout. Ale nic neplač, to nic nedělá.“ A Brouček už neplakal. „Poletíme dnes, kam tatínek letěl s vaším tatínkem oknem.“ – „Tak? Ale to už musíte letět, abyste nepřiletěli pozdě. A pěkně poslouvej. Však tě Pán Bůh naučí.“

A letěli. Slunko už bylo u samého západu, a tak honem přes potok, přes vrch, vedle lesa, vinicemi dolů, kolem města, a tam za městem v krásné zahradě u cesty stál veliký krásný dům, okna náramně veliká a dveře ještě mnohem větší. A ta okna byla plná světla, a ty dveře byly dokořán otevřeny, a do těch dveří vcházeli pořád lidé, staří i mladí, hoši i holky. Kady tam vletět? Okna byla všechna pootevřena, a tak vletěli tím prostředním nade dveřmi, sedli si dole na rámec a dívali se. Od stropu dolů visely tři velikánské svícny a krásně svítily. Dole na zemi bylo plno lavic. Když kdo přišel, vkročil do lavice, zůstal chvilku stát – někteří se přitom dívali do klobouku a pak si pěkně sedli. Každý si přinesl pod paží dvě knihy a tu jednu otevřel. Až jeden vystoupil na takové lešeníčko, kde byl malý stoleček, a že budou zpívat. A zpívali, a tak krásně!

Tam v první lavici u samého lešeníčka seděli dva hoši, takoví hezounci a pěkně učesaní, jeden drobátko větší a druhý drobátko menší. Kabátky a všechno měli druh jako druh, ale vlásy měl ten větší jasně kaštanové a ten menší krásně bílé. A dívali se do knížky a tolik zpívali! Broučkovi se moc líbili, skoro pro ně na všechno zapomněl. – A vedle toho mladšího seděla taková krásná holčička. Byla všechna černá a měla také krásně bělounké vlásy. Visely jí

přes ramena a byly svázaný modrou stužkou. A vedle té holčičky na samém kraji v lavici seděla velká, silná paní, všecka černá jako ta holčička, a klobouk měla také takový široký, že jí ani nebylo do očí vidět, a po stranách dolů visely jí dvě krásné, jasně kaštanové kadeře. „Tatínku, podívejte se, tamhle na kraji v té první lavici, vidte, to jest ta paní, která včera otevřela to okno.“ – „Ba snad, to ona bude,“ zdálo se tatínkovi. Ale kmotříček do nich štouchl, aby nemluvili tak nahlas, že už nezpívají.

A už nezpívali. Ten na tom lešeníčku vstal, a všickni vstali, a on se počal modlit, že jsou nestateční lidičkové a že byli neposlušní, aby jim to Pán Bůh pro milého Syna svého odpustil a svým Duchem aby je posvětil. Potom otevřel tam na stolečku velikánskou knihu a četl z ní, že *poslouchati lépe jest než obětovati*.

A když si zas sedli, tu on jim pěkně vypravoval, že Pán Bůh nechce od lidí obětí a darů, že má sám toho všeho dost a dost, až rozdává, a co lidé mají, to že všechno od něho mají, takže on se nikoho o nic neprosí; ale to že má rád, když lidé pěkně poslouchají a dělají to tak, jak jim poroučí; a když to tak nedělají, to že si nemůže nechat líbit, a ti neposlušní lidé že nejhuř pochodí.

„Vidíš, však jsem ti to včera právě tak povídal,“ šeptal kmotříček Broučkovi. A až potud Brouček pěkně poslouchal, ale teď viděl, jak ten bělohlavý hošík loktem o toho kaštanového zavadil a prstem ukazoval na prostřední okno nade dveřmi: „Vidíš je? Jsou tři. Ten jeden jest ještě malý.“ Oba se dívali na Broučka a usmívali se. Tu řekl ten na lešeníčku: „Amen.“ Všickni zas vstali a modlili se, pak zas zpívali, a když už vycházeli, dávali u dveří něco na talíř, až to cinkalo. Ti hoši také šli, a ta holčička také, a také tam něco dali. To to cinklo!

A kmotříček, teď že si musejí popílit a svítit a svítit, aby to zas dohonili. Ale Brouček prosil: „Tatínku, počkejme, kam ti hoši pů-

jdou. Jestli jsou tam z toho domu.“ A tatínek by to byl také rád věděl. A hoši už byli venku, v zahradě u brány. Tam stojí krásný kočár s párem krásných černých koní. Hoši už do něho vskočili, ale ještě čekají. A tu jde ta velká, silná paní s těmi kadeřemi a vede černou holčičku za ruku. A sedly, kočí ťal do koní, a už uháněli po silnici k městu. Broučci za nimi, ale sotva jim mohli stačit. Tu napadlo kmotříčkovi: „Vždyť my nemusíme za nimi. Oni si musejí zajet městem. Poletíme tadyhle rovnou cestou k tomu domu, a uvidíme, jestli tam přijedou.“ A Brouček skoro nechtěl, ale když tatínek, že ano, a kmotříček také že ano, tak letěli. Ale spěchali, co jen mohli, a už tam byli, ale nikde nikdo. Brouček počínal míti strach: „Ach, když jsme neletěli za nimi!“ – „I neboj se. Jsou-li odtud, však sem přijedou. Třeba se někde stavili.“ – A sotva si broučci tam na okenici pěkně sedli, už to od města začalo hrčet. A už vidět krásný kočár s párem krásných černých koní, už jsou u samého domu, ale ó – oni nezastavují. Letí pryč a pryč – ale však ne. Tu najednou z čista jasna kočí u samých schodů přede dveřmi zarazí, dveře se otevrou, a jako by už na ně čekala, služka v bělounké zástěrce a v bělounkém čepečku běží naproti a chce jim pomáhat z kočáru. Ale hoši už byli dole a smáli se na ni. Zato ta holčička se dala sesadit, a ta paní si dala podat ruku. Pěkně se na kočího ohlídl, usmála, zakývla hlavou, a byli doma. To byl Brouček rád!

„Tatínku, já budu svítit tady v zahradě, ano?“ – A tatínek se radil s kmotříčkem a zdálo se jim, že ano, ale – „Milý Broučku, to bys tu musel zůstat sám. My musíme tam, kde jindy, svítit.“ – A Brouček, že ano, jen aby se pro něho stavili, až poletí domů. – „Tak jen pěkně sviť. Víš, co tam na lešeníčku povídal.“

A letěli tam v druhou stranu za město, kde vždycky svítili, a Brouček letěl do zahrady. Chtěl svítit, ale v těch dvou oknech bylo světlo, a tu viděl Brouček, jak si v tom pokoji sedala ta velká, silná paní a ta

holčička a ti hoši kolem stolu. Na něm stál kotýlek s kohoutkem a pod ním hořel modrý plamínek. Už to strašně syčelo. Paní měla před sebou bílou konvičku a čtyry šálky. Postavila konvičku ke kotýlku, zatočila kohoutkem, a vařící voda jen se valila. Pak že se budou modlit. Sepjali ruce, sklonili hlavu a ta holčička se modlila krásně nahlas takovou pěknou modlitbičku. Brouček poslouchal, už byl u samého okna, okno bylo otevřeno – Brouček až do pokoje – a sedl si u okna na stolečku na knížku. Ta paní nalévala do šálečku, služka měla pro ty hochy pomazanou už namazanou, a „Pavlíku, o čem se dnes kázalo? Pověz!“ ptala se paní toho bělohavého. – „Že máme pěkně poslouchat.“ – „Tak si to pamatuj. A ta slova si zas všickni opákneme.“ A nejdřív řekla ta paní: „*Aj, poslouchati lépe jest než obětovati,*“ pak to řekl ten kaštanový, pak ten bělohlavý, pak ta holčička a naposledy tam vzadu opakovala to služka. Ale ten bělohlavý se jaksi ohlédl. „Frédo, vidíš ho!“ A už běžel na milého Broučka. Jenže Brouček nečekal a honem zas oknem ven. Ale dostal strach. Což kdyby ho ten hošík byl chytil! A tak letěl na hrušku a sedl si na samý vrcholek. Měsíček jak rybí oko, hvězdičky se jen jen třásly a tam v trávě cvrčel ještě někde cvrček. Nemohl snad usnout.

Brouček se také chvíli na to díval a naslouchal. Potom sletěl z hrušky a pěkně po zahradě svítil. Však tam byli ještě jiní broučci a pořád na sebe volali: „Zdař Bůh, zdař Bůh!“ A ta zahrada byla taková veliká a krásná. Ale tu slyší Brouček od domu krásnou hudbu, náramně krásnou, a když přiletěl trochu blíž k oknu, tu viděl toho kaštanového sedět u takové almárky a klepat na takové černé a bílé klapky. Ale ten bělohlavý už běžel zas k oknu, a proto Brouček raději zpátky. Však to dlouho netrvalo, ta krásná hudba přestala a světlo se z pokoje ztratilo. Tam v těch oknech u samé střechy vpravo se na chvílku objevilo, ale pak zas zmizelo. Jen v jednom okně zůstalo.

A Brouček svítil a svítil. Když už ho bolela křídélka, sedl si na hrušku na samý vrcholek. Tam někde daleko kohout zakokrhál, sotva ho bylo slyšet. Ale hned se ozvalo tady blíž: Kykyryhý, a hned zas: Kykyryhý, a pořád: Kykyryhý, až tam někde daleko za město. A to okno se otevřelo. Ta velká, silná paní dívala se na všechny strany, vzhůru a dolů, po všem nebi, po všech hvězdách a po všech broučcích. Něco povídala, ale nebylo jí rozumět. Pak se okno zavřelo, světlo zmizelo, ale hned vedle v okně se objevilo, a hned zas v třetím okně, a za chvíli v čtvrtém okně, až se pak ztratilo. Myslím, že se maminka dívala na děti, jestli pěkně spí.

A když tak Brouček sedí a dívá se, kdo tu najednou volá: „Zdař Bůh, zdař Bůh!“ – to byl tatínek. Neměl tam jaksi pokoje a kmotříček mu to vymlouval, ale on si to nedal vymluvit, a že se přece poletí na Broučka podívat. A Brouček se smál. Tatínka hned nepoznal. Myslel, že je to nějaký jiný brouček a řekl mu: „Zdař Bůh!“ Ale to byl tatínek. – „Copak, Broučku, nesvítíš? Něco ti jest?“ – „I tatínku, já jsem svítil, a teď si odpočívám. A ta paní zas byla u okna. Ale už spí, a ti hoši také, a ta holčička také.“

A tatínek byl rád, že Broučkovi nic nebylo a že se nebál. A tak aby jen svítil. A Brouček svítil, a tatínek zas letěl, a svítili a svítili, až se hvězdy počínaly ztrácet. Tu se stavili tatínek a kmotříček pro Broučka a letěli domů. Za potokem se pustil kmotříček vpravo přímo pod dub a tatínek s Broučkem přímo pod jalovec. A tam někdo stál, venku před chaloupkou, ba byli dva, a ten jeden, to byla maminka, a ten druhý, to byla Janinka. A hlava ji už nebolela, a že nemohla včera přijít, tak že přišla dnes. „Nu, tatínku, jakpak hodně Brouček poslouchal?“ ptala se maminka. A tatínek se usmíval: „I snad to půjde.“ – Maminka se podívala na Janinku a měla radost. A Janinka měla také radost. Zůstala před chaloupkou v trávě, Brouček si sedl vedle ní a povídal, co ten na lešeníčku kázal, jak

se na něho ti hoši dívali a jak se jmenují, a ten menší že ho chtěl chytnout, ale on že mu uletěl.

To se však Janince nelíbilo. „Poslouchej, Broučku, jestli ty tomu hochovi nedáš pokoj, uvidíš, že se ti to nevyplatí. On jest s to tě udeřit, až by tě zabil. To ti povídám, ať s ním víckrát nemáš nic!“

A byl srpen. Tam dole v pšenici zněly srpy, a ten vřes byl v plném květu, tak krásně zardělý, až až do tmava, a také bílý jako mléko. Brouček se stavoval pokaždé na okamžik u Janinky. Však potom tatínka a kmotříčka dohonil. Anebo letěl sám, však cestu už znal. A Janinka mu říkala: „Jen, Broučku, všeho nech a pěkně sviť.“ – A Brouček, že ano, a letěl. –

Půlměsíček začínal svítit, povětrí se samými broučky až třpytilo, a když Brouček přiletěl do zahrady u toho krásného domu, byla tam pod širým nebem slavnost. Pod jasanem stál dlouhanánský stůl, u něho seděla ta velká paní s kadeřemi a Fréda a Pavlíček a Ela a hromada jiných děvčátek větších a menších, a hoši tam také ještě byli. Jedli buchty a pili něco ze šálečků, a Ela měla na hlavě krásný věnec, a jenom ona a nikdo jiný.

Brouček si sedl na hrušku na samý vrcholek a díval se a poslouchal. A když si je tak všecky prohlížel, ten bělohlavý Pavlíček se mu přece ze všech nejvíc líbil. A už od stolu vstávali, a že si budou hrát, a už se chtěli rozbíhat, ale ta velká paní: „Ne, ne, milé děti! Nejdříve Pánu Bohu pěkně poděkujeme.“ A Elinka se modlila nahlas tu pěknou modlitbičku. A teď, že nač si mají hrát? – Vzali

se do kruhu za ruce, ta velká paní také, chodili kolem a zpívali: Vyletěla holubinka ze skály, ze skály. Ale Pavlíčkovi se to jaksi nelíbilo, aby prý hráli na slepou bábu. A když tak běhali a tu slepou bábu štouchali, sletěl Brouček z hrušky a pěkně jim svítil. Však beztoho už nebylo dobře vidět. A když byl Pavlíček tou slepou babou, tu mu Brouček svítil, že až někdy o něj zavadil. A Pavlíček měl zavázané oči, a jako by neviděl, ale on byl šelma a přece viděl, a ta slepá bába už ho také nějak mrzela – on, když Brouček zas drobátko o něj zavadil, strh šátek z očí, chytl z hlavy ten kulatý černý klobouček a ze vsí síly jím po milém Broučkovi praštil. Skutečně ho trefil, tak nehorázně! – a bylo po Broučkovi. Celé jedno křidélko zůstalo na kloboučku sedět a ten ostatní Brouček spadl tam do růžového keře a zůstal za trn viset. Dětem se už nechtělo hrát. Přestaly jakoby nic a šly domů. Ale s Broučkem bylo konec. Ani sebou nehnul.

A tak tam visel a visel, a maminka nevěděla nic, a Janinka nevěděla nic. Až pak za dlouhou chvíli jako by v něm přece ještě dušička byla, a on trošičku zavzdychal, ale docela potichu. Tu však letěl nějaký brouček, a že se mu zdálo, jako by byl někdo zastenal, díval se a svítil si, a tu ho viděl, toho Broučka. Visel na trnu, takový rozbitý, a pravé křidélko bylo celé pryč. Ani sebou nehnul.

Cizí brouček ho budil, ale on nic. A ještě ho budil, ale on pořád nic a nic a nic. Až pak za dlouhou chvíli zas trošičku zavzdechl. A tak ten brouček zavolal ještě jednoho broučka a ten honem nabral v trávě rosy a šplíchnul ji Broučkovi do očí. Ale Brouček sebou ani nehnul. A tak ten brouček ještě jednou letěl pro rosu, a ještě jednou, a pořád ji šplíchal Broučkovi do očí, až Brouček oči trochu otevřel a upřeně se na ně díval. „Broučku, čípak jsi?“ – Ale Brouček nic. – „Broučku, kdepak zůstáváte?“ – Ale Brouček zas nic. – „Vid', Broučku, vy zůstáváte tam za potokem pod jalovcem,

vid’?“ A Brouček jako by trošku kývnul očima, ale už je zas zavřel, a bylo dočista po něm. – „Tak je to on. Já jsem si to hned myslil,“ povídal ten první brouček. „Když jsem poprvé letěl, tak mně ho tatínek ukazoval. Letěl s ním jeho tatínek a kmotříček, a ten zůstává tam nedaleko našich pod dubem. A tatínek povídal, že ten malý brouček zůstává pod jalovcem, a pak mně jednou ten jalovec ukázal.“

A tak že ho tam pod jalovec zanesou. Zavolali ještě dva kamarády, udělali taková malá nosidélka, ustlali na ně trochu měkoučkého mechu – natrhali ho na hrušce u samé země – a milého Broučka na to položili. Ale Brouček nevěděl o ničem. A nesli ho pomalu a opatrně. A už byli za potokem, už byli u samého jalovce, a kdo jim tu jde naproti, to jest Broučkova maminka. Drží v ruce džbán a jde na palouk pro rosu. Ona se hned lekla, ale když nevěděla, co to jest! – „Máte vy jakého broučka?“ ptali se jí broučci. – „I arcit že máme, bodejť bychom neměli.“ – „Tak se pojdte podívat.“ – „I pro pána krále. Copak to je!“ zvolala maminka a šla se podívat. Ale ještě u něho nebyla, a už to viděla, a vzkřikla a padla na zem a byla jako mrtvá. A tak broučci zanesli nejdřív Broučka do chaloupky a položili ho na postel, a pak přivedli maminku. Ona se zatím vzpamatovala, ale nemohla ze sebe ani slova vyrazit. Až pak se dala do takového pláče! „Ach, on snad byl přece neposlušný, ach, on snad byl přece neposlušný!“ – A prosila broučky, aby skočili tamhle pod dub pro kmotříčku a pro Berušku. A onim že ano, a letěli rovnou cestou pod dub. Do chaloupky se však nemohli dostat. Ony byly obě někde tam vzadu na dvorku. A tak tloukli na dveře a Beruška přiběhla otevřít: „Kdopak to tluče?“ – „Já.“ – „Kdopak je to?“ – „To jsem já, brouček, tadyhle nedaleko z roždí. Máme vám něco vyřídit.“ – Tak Beruška mu otvírala a kmotříčka zatím také přišla. – „Aby prý jste přišly hned pod jalovec. S Broučkem jest

zle.“ – Jak to kmotřička slyšela, honem, honem pod jalovec. A tu jim maminka lomila rukama: „Ach, on snad byl přece neposlušný, ach, on snad byl přece neposlušný!“ A spěchaly do světnice, a tu ležel Brouček na posteli, takový rozbitý: to pravé křídélko bylo celé pryč a ani sebou nehnul. A tu teprv počaly všechny tři plakat, a plakaly a lomily rukama a plakaly, ale Brouček o ničem nevěděl a ani sebou nehnul.

A když tak plakaly, tu někdo spěchal k chaloupce pod jalovec. Byla to Janinka. A nikdo jí to nepověděl, ale ona jako by to věděla, už měla dvě lahvičky s sebou, tu jednu s olejem a tu druhou s vínem. A ony jí lomily rukama naproti a maminka tolik naříkala: „Ach, on snad byl přece neposlušný, ach, on snad byl přece neposlušný!“ Janinka spěchala do světnice, a tu ležel Brouček na posteli takový rozbitý: to pravé křídélko bylo celé pryč a ani sebou nepohnul. Janince se sypaly z očí slzy jako hrachy, ale nelomila rukama. „Copak vy Broučka tak necháte a nebudete dělat nic? Honem, Beruško, přines do džbánu rosy, honem!“ – A Beruška se honem k tomu měla, ale nemohla najít džbán a nemohla a nemohla. Až pak si maminka vzpomněla: „I honem běž, holka, já jsem jej nechala na palouku stát.“

A Beruška honem běžela, nabrala do džbánu rosy, a Janinka ji honem na Broučka stříkala a šplíchala. Ale Brouček sebou ani nehnul a Janinka počínala už mít strach a slzy se jí zas sypaly z očí jako hrachy. A ještě stříkala a tím vínem milého Broučka omývala. A když ho tak zomývala, Brouček pootevřel oči a upřeně se na ni díval. Ach, to měla radost, a to měly radost!

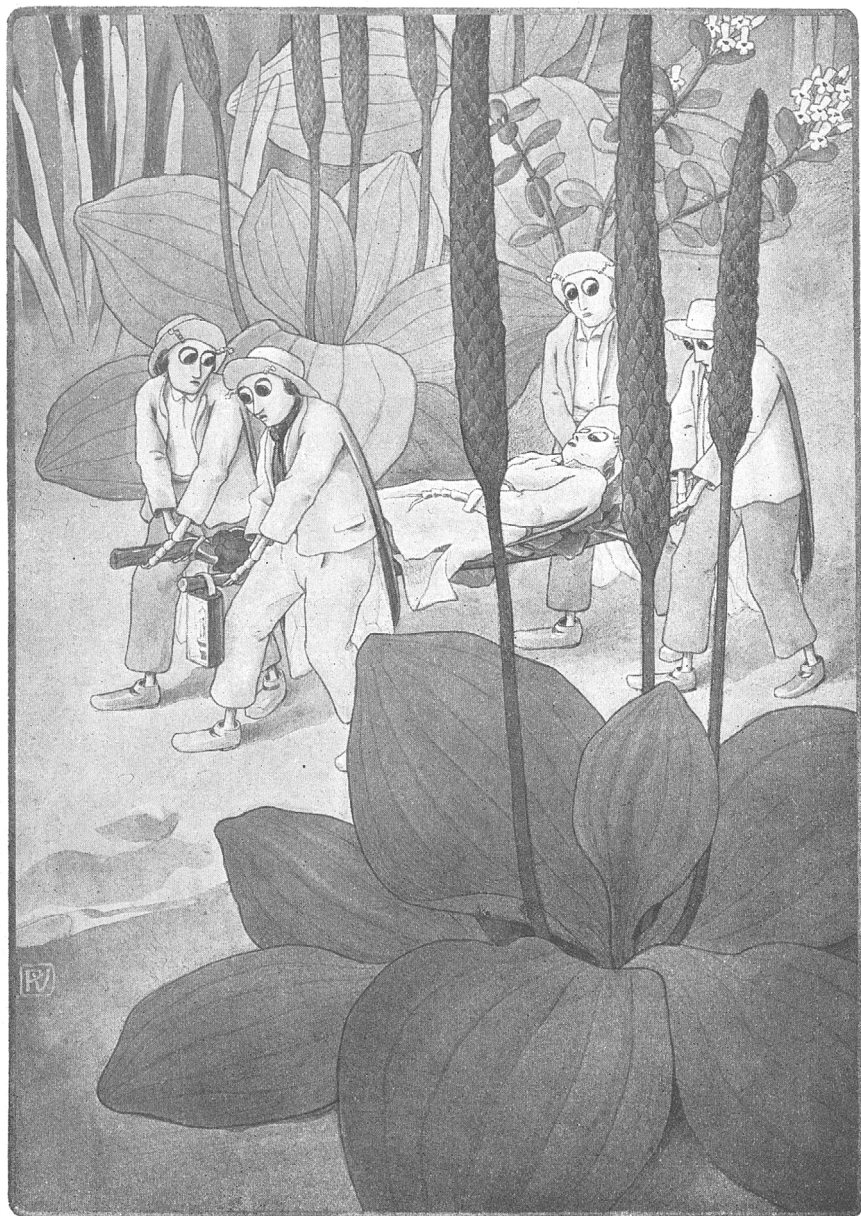
Ale Brouček ani nepromluvil, a už jim zas pod rukama omdléval. A tak ho Janinka zas omývala. Pak vzala tu druhou lahvičku a nalila mu do ran oleje. A když mu ten olej do těch ran lila, tu najednou přiletěl tatínek s kmotřičkem. Slunko ještě nevycháze-

lo, ale kdosi jim řekl, že jest s Broučkem zle, a ubohý tatínek byl všecek pryč. Plakal a naříkal, a zas plakal a předhazoval si, že přec neměl nechávat Broučka tak samotného. Kmotříček ho chlácholil, vždyť prý všichni broučci lítají sami, a oni že také nikdy s nikým nelítali. Ale nechali všeho a letěli honem domů. A tu bylo pláče. Maminka zas plakala, kmotříčka plakala, Beruška plakala, tatínek plakal, kmotříček také plakal – jenom Janinka neplakala, ale celého Broučka olejem potírala. Brouček však o ničem nevěděl, ale už nebyl jako mrtvý, ale jako by spal.

A Brouček pořád spal a maminka měla pořád strach, že snad přece umřel. Ale když se počínalo rozednívat, tu se Brouček probudil a otevřel oči. Janinka se na něho usmívala. Chtěl něco říci, ale nemohl. „Chce se ti pít, vid', Broučku?“ ptala se Janinka. Brouček kývl očima a maminka mu honem podala koflíček s rosou. Brouček se napil a usnul, a když se zas probudil, už se trochu usmíval.

A tak se to pořád lepšilo. Už zase mluvil, ale jen slabounce, že ho bylo sotva slyšet. A když jim vypravoval, jak se mu to tam v zahradě stalo, tu maminka pořád bědovala: „Ach, on byl neposlušný!“ a tatínek se vadil, ale Janinka se na něj pěkně dívala a neříkala nic.

A už se měl Brouček zas dobře. Maminka mu snášela, co jen mohla, kmotříčka mu posílala po Berušce jahody a vařené švestky a Janinka se chodila den jak den na něho dívat, a vždycky měla něco s sebou, kousek medu nebo kapinečku vína, aby se Brouček posílil. Však už mu křídélko zas rostlo, ale bylo takové slabounké, a aby lítal, nebylo ani pomyslení. „Počkej jen, počkej,“ říkala Janinka, když u něho sedávala v trávě, „do jara se zotavíš a zas poletíš a budeš pěkně svítit.“

Však už byl podzim. Světla ubývalo a zimy přibývalo, a tak broučci, že už nikam nepoletí. Jen že se ještě sejdou pod jalovcem, protože Brouček nemohl posud na krok z domu. A sešli se, kmotříček a kmotříčka, Beruška a Janinka. Pak tatínek ještě pozval toho broučka z roždí, který Broučka tenkrát nesl na nosidélkách domů, i jeho tatínka. A tak si sedli kolem kamen, však už bylo zima, a povídali si. Brouček seděl vedle Janinky, ale neříkal nic. Maminka přinesla koláče s tvarohem a s mákem, ale Brouček pořád nic. Pak šla maminka s Beruškou ven, a když za chvíli zas přišly, tu nesly celé zrnko vína, jak se z hroznu utrhl, takové krásné modré, až do červena. „Postavte je tadyhle na stůl, to bude nejlepší,“ radil tatínek. Kohoutek už měl pohotově, vzal honem kladivečko, stopku vyrazil, kohoutek nasadil, a natočil do křišťalového koflíčku, až se to rdělo a přímo vyskakovalo. Beruška skočila se džbánem na palouk pro rosu, a tak si nalévali a natáčeli, pili a povídali. Ale Brouček pořád nic. Seděl vedle Janinky u samých kamen, a přece mu bylo skoro zima.

A ten starý brouček z roždí prorokoval, že bude zlá zima, že to pozoroval na mravencích, a maminka počínala mít strach, že nebudou mít dost dříví, že se s tou Broučkovou nemocí nemohli dost zachystat. Ale tatínek, i že mají dost, že jim ho beztoho vždycky hromadu zbylo, A kmotříček také tak mluvil. – A počalo loučení. Pěkně se líbali a Pánu Bohu poroučeli. Brouček se jaksí bál a díval se na Janinku, a Janince se sypaly z očí slzy jako hrachy. Když byl Brouček ještě moc slabý!

A tak se rozešli. Kmotříček a kmotříčka a Beruška letěli pod dub, ten mladý brouček s tatínkem tam za dub do roždí, Janinka tam k lesu do vřesu, a tatínek a maminka a Brouček stáli pod jalovcem před chaloupkou a dívali se za nimi. Když už je nebylo vidět, musil si Brouček hned lehnout do postýlky, tatínek pak s maminkou dali

se sami do práce. Nejdřív přenášeli z komory do kuchyňky hrách a kroupy a jáhly a krupici a mouku a čočku a jiskřičku másla, aby to měla maminka všechno po ruce. Pak nanosili do kuchyňky a do síně dříví, co se ho tam jen vešlo. Potom všechno všude pěkně měkounkým mechem ucpali, takže nemohlo nikde ani profouknout, zavřeli zevnitř dveře na petlici, zastrčili špejlek, ucpali mechem dveře a okna – a teď, aby si třeba mrzlo. Ale maminka měla přece jaksi strach. – Jen se ještě pomodlili:

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine,“

pac a pusu, „Pán Bůh s námi a zlý pryč,“ lehli a spali a spali.

Ale dlouho ještě nespali, a Brouček se probudil. Bylo mu zima, skoro se až drkotal. Nemohl to vydržet: „Maminko!“ Ale maminka spala. „Maminko!“ Ale maminka zas nic a Brouček – byl nějak churavý a dal se do pláče. Vtom se maminka vzbudila. „Broučku, copak ti je?“ – „Ach, maminko, mně jest zima.“

„I vždyť není tak moc zima. Skrč se pěkně pod peřinku.“ – „Ach, maminko, já jsem skrčený, a mně je přece zima.“ Vtom se vzbudil tatínek, a když slyšel, že jest Broučkovi pořád ještě zima, tak povídá, aby maminka šla trošku zatopit. A maminka šla a trošku zatopila, a bylo jim zas teploučko, ale tatínek povídal, že je venku tyranská zima.

A tak si povídali, až zas usnuli. Ale netrvalo to dlouho a Brouček se probudil. Bylo mu zima, až se drkotal. Nemohl to vydržet. „Maminko!“ A maminka už měla spaní nějak přetrhané. Hned se vzbudila. „Maminko, mně jest zima.“ – A tak nezbyvalo nic než zas

zatopit. A tak topili a topili. Ale Brouček pořád ještě, že je mu zima. Když tak tyransky mrzlo, a pořád víc a víc. Maminka už nevěděla, co si má počít. Dříví ubývalo a zimy přibývalo. „Tu máš, Broučku, vezmi si mou peřinu, ta jest větší; já si vezmu tvou.“ A tak si vzal Brouček maminčinu peřinu a maminka si vzala Broučkovu, a myslím, že hodně mrzla, ale neříkala nic. A Brouček také nic neříkal, ale tolik už nemrzl. Vzpomněl si však na Janinku.

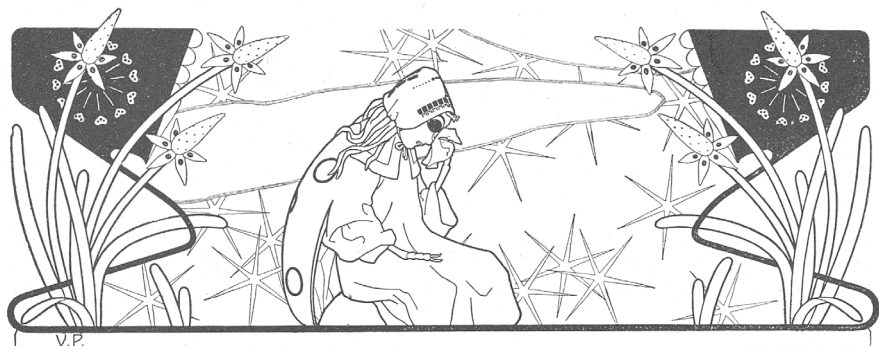
„Tatínku, jestlipak má Janinka dost dříví?“ – „I má. Když jsem jí říkal, aby k nám ještě přišla, díval jsem se jí tam na ně. Má ho – ani ho nespálí.“ – „A u kmotřičky také mají dost?“ – „I to víš. Ti ho mají vždycky dost. Vždyť dělaly celé léto o samém dříví.“ – „A tam v roždí, tatínku, také mají dost?“ – „I ti ho mají, až jsem se podivil. To ani za dvě zimy nespálí.“ A tak byl Brouček rád, a když už si neměli co povídat, tak spali a spali.

Ale dlouho to netrvalo a Brouček se probudil. Bylo mu zima, až se drkotal. Nemohl to vydržet. „Maminko!“ A maminka beztoho jaksi špatně spala. „Copak je ti, Broučku?“ – „Ach, maminko, mně jest zima.“ – A tatínek se také probudil a také povídal, že jest zima. A tak zas topili a topili, a přitom vařili polívčičku, ale maminka byla plna ouzkosti a polínečka počítala. „Ach, co si počneme!“ – „I načpak si dělat starosti,“ těšil ji tatínek. „Dlouho už to trvat nemůže a bude zas jaro.“

A najedli se a ohřáli se, a když si už všechno pověděli, zas spali a spali. A dlouho spali, ale tu se Brouček probudí a je mu zima, až se drkotá. Nemohl to vydržet. „Maminko!“ A maminka skoro ani nespala: „Ach, Broučku, snad ti není zas zima?“ – „Ach, jest mně zima, ach, už to nemohu vydržet.“ – „Ach, co si počneme!“ bědovala maminka, ale šla a drobátko zatopila, ale jen pradrobátko, že to nebylo ani pozorovat. Když už neměla skoro žádné dříví! A tu se probudí tatínek. „Zatop, maminko, je tady zima.“ – „Ale vždyť

jsem právě zatopila.“ – „I to není nic. Musíš hodně zatopit.“ – „Ano, jen kdybych měla čím.“ – „Copak už nemáš dříví?“ – „I mám všeho všudy dvanáct polínek.“ – „Nu, tak je přilož, a bude teplo.“ – „Ale co potom?“ – „I zas nějak bude. Jenom pěkně poslechni. Poslušné broučky má Pán Bůh na starosti.“

A tak maminka vzala těch dvanácte polínek a všechna je přiložila na oheň, ale měla přece jaksi strach. Ale tatínek si liboval, že jest hezky teploučko, a Brouček také, a krčil se, že ho ani nebylo vidět. A tak si povídali, že už kolikrát bylo zle, a že zas bylo dobře, a usnuli a spali a spali a spali. Dobře se jim to spalo.

A bylo jaro. Všechno, všechno kvetlo, ale pravšechno – tráva po pás, rosa jako granáty – a ty včely tolik bzučely, a ti cvrčci tolik cvrčeli, a tam dole u potoka slavík v křoví klokotal. *Aj, čas tvůj, čas milování.*

Kmotříčka a kmotříček byli s tatínkem ve světnici a něco si povídali. Beruška pomáhala mamince v kuchyni, Brouček byl venku a čekal na Janinku. Byl zas takový silný a velký a vznášel se vysoko do povětří. A když Janinka dlouho nešla, letěl jí až k vřesu naproti. Však už šla a měla z Broučka radost. „Tak už zas, Broučku, poletíš. Ale budeš-li poslouchat?“ – „Ó, budu.“ – „A proč bys chtěl poslouchat?“ – „I že si to všichni přejete, a pak aby se mně zas něco nestalo.“ – „Ó, to ty nebudeš poslouchat a zas se ti něco stane, třeba ještě horšího.“ – Brouček chytil Janinku za ruku: „Však já budu přece poslouchat!“ – „Ano, až tě Pán Bůh naučí.“

Maminka už měla čokoládu a ty smažené věnečky na stole. Sedli, pomodlili se a nasnídali, a že tedy poletí. Brouček byl první venku. Povznesl se do výšky, letěl třikrát kolem – jakoby nic! – a spustil se u Janinky na zem. Všichni si stoupli kolem něho a tatínek začal: „Milý Broučku, vzpomeň si teď rok, když jsi poprvé letěl. Všichni

jsme ti domlouvali, abys pěkně poslouchal, a víš, co se stalo. Toho bychom se byli nikdo nenadáli.“ Brouček už měl plné oči slz a díval se k zemi. „I už ho nechte a poletme,“ vpadl do toho kmotříček. „Však on si dá teď pozor.“

A letěli, ale jen pranzoučko a pomalinku, aby maminka a kmotříčka a Janinka a Beruška mohly stačit. Ještě však ani nebyli u potoka, a maminka už nemohla dechu popadat. „Počkejte, já už nikam nemohu.“ A oni počkali, a maminka plakala: „Tak jen leť, můj Broučku, však už tě snad napřesrok vyprovázet nebudu. Pán Bůh sám tě sprovázej.“

Rozloučili se, a ony se vracely. Pokud bylo broučky vidět, pořád se ohlížely – a už je nebylo vidět. „Ach, jen kdyby poslouchal!“ začala maminka. „Já se bojím, že nebude.“ A byla by asi ráda uslyšela, co myslí Janinka. Ale Janinka přisvědčovala a neříkala nic. „I on bude,“ myslila kmotříčka. „Teď už má přece rozum a jest dobrák. Ani mu to nedá.“ – „Ó, když mu to dalo poprvé,“ ozvala se Janinka, „dalo by mu to také podruhé. Ale já věřím, že ho Pán Bůh naučí poslouchat.“ – Maminka vzdychla a neříkala už nic. Letěla prapomalinku, a když přiletěla domů, dlouho to trvalo, než se zase vydýchala.

A oni letěli – okolo dubového lesa, dolů do údolí, mezi vinohrady – a ze všech stran: „Zdař Bůh! Zdař Bůh! Zdař Bůh!“ Brouček letěl napřed, tatínek a kmotříček za ním. Něco se domlouvali. „Já se přece bojím ho tam nechat,“ pravil tatínek. – „I co,“ odporoval kmotříček, „kde hřešil, tam ať dělá dobrotu. Pořád u něho být nemůžeme, a chce-li neposlouchat, může všady neposlouchat. Já bych ho tam nechal.“

A už byli v té zahradě s tím pěkným domem. „Poslouchej, Broučku – ty tady zůstaneš. Tady hřešils, tady dělej dobrotu. My musíme letět na své místo tam za město. S Pánem Bohem.“ A letěli.

Brouček letěl rovnou cestou na tu vysokou hrušku, sedl si na samý vrcholek a díval se. Tamhle je ten růžový keř, kam Brouček spadl, když ho Pavlíček kloboukem udeřil. Tady pod tím jasanem večeřeli a tady dál na tom trávníku hráli si na slepou bábu. Dnes tam ticho jako v hrobě, nikde nikdo. Ani žádné světlo v oknech – okenice zavřeny – jako po vymření. Ale broučků všude plno. Jen se to míhalo a: „Zdař Bůh! Zdař Bůh! Zdař Bůh!“ A tak Brouček také letěl a svítil a svítil a na nic nedbal a ničeho si nevšímal, a jenom svítil a pořád svítil. Přitom myslil na maminku a na Janinku, a že proč by neposlouchal? Ó, že bude poslouchat. A svítil a svítil, a ti kohouti kokrhali, a ty hvězdy začínaly blednout a bledly a bledly, a tam od východu se tolik rdělo, a tu letí tatínek a kmotříček: „Broučku, polet, slunce už vychází.“

A letěli domů. U vřesu stála Janinka a čekala. „Zdař Bůh! Zdař Bůh! Zdař Bůh!“ – A ona také: „Zdař Bůh!“ A Brouček se usmíval, protože poslouchal, a Janinka byla ráda a maminka byla teprv ráda. A tak Brouček svítil a poslouchal, a pořád svítil, na nic nedbal a ničeho si nevšímal a jenom svítil. Ale na tom pěkném domě už nebyly okenice zavřeny a ta velká paní s těmi kaštanovými kadeřemi seděla v zahradě pod jasanem a pletla punčochu. Děti si hrály na trávníku, ale byly jen dvě, ta malá holčička a ten bělohla-vý Pavlíček. Měli tam bělounkého beránka s červeným páskem na krku. On se pásal a skákal, a oni skákali s ním a měli radost. Po Broučkovi se ani neohlédli. Ale ta paní pod jasanem se ohlédla a viděla Broučka, a Brouček je taky všechny viděl, ale nic nedbal a nic si jich nevšímal, a svítil a svítil a svítil.

A když tam zas jednou hned po západu slunce přiletěl, tu se procházel po zahradě s tou velkou paní takový krásný malý vojáček v červeném kabátku a s malým kordem po boku. Něco si povídali. Pavlíček a Elinka kolem nich poskakovali a vytahovali tomu vojáč-

kovi kord a on si to nechal líbit. Brouček ho nemohl hned poznat, až pak přec poznal, že jest to ten hodný kaštanový Fréda, a byl rád, ale nic nedbal a nic si jich nevšímal. Hleděl si svého a svítil a svítil, a maminka měla radost, a Janinka měla radost, a Brouček měl dobré svědomí.

A když tak jednou Brouček svítil a svítil, tu už k ránu se mu jaksi znechtělo svítit. Už ho také jako by křidélka bolela, a tak že poletí pomalounku domů, však že ho tatínek a kmotříček dohoní. A letěl, a už byl v lese, už byl za lesem, a tu slyší takový usedavý pláč. Brouček poslouchá, odkud to a co to. A byl to pláč, tam někde dole v trávě. A tak si letěl Brouček na to posvítit. Ale opatrně zdaleka. A když si tak na to svítí, tu vidí – ach, co nevidí! – Takový hezounký, kulatý brouček sedí v trávě, celinký červený se sedmi krásnými, černými puntíčky – a ty oči, ty krásné černé oči! A ty oči tolik plakaly, a teď se na Broučka upřeně dívaly. Broučkovi jich bylo líto.

„Kdopak jsi? A copak se ti stalo?“ – „Já – já jsem Verunka. Já jsem byla u tetičky, a když mne už bolela křidélka, tak jsem si drobátko sedla, že si odpočinu, a já jsem usnula. A teď je tma, a já nevím cestu a bojím se, a maminka pláče, že jsem se jí ztratila.“ – „Ty jsi Verunka? I neplač. Kdepak zůstáváte?“ – „My zůstáváme v růžtce⁴.“ – „V růžtce? Vid', to je tam před potokem na mezi. I já vím, kde to je. Pojd', já tě tam zavedu, a neplač.“

Však Verunka už neplakala. A letěli. Brouček letěl napřed, aby Verunka viděla na cestu, ale mohl na ní oči nechat. Pořád se ohlížel. Když byla taková krásná, celinká červená se sedmi černými puntíčky! A ty oči, ty krásné černé oči! A už neplakaly. A letěli, ale neříkali nic. Brouček se díval na Verunku a Verunka letěla za

4 Větvičky, roští. Pozn. red.

Broučkem. Už byli na vrchu, už letěli z vrchu, už byli nedaleko potoka, po potoku vzhůru, už počínala mez, už bylo vidět růžtku a u Verunků – vždyť oni celou noc nespali. Pořád Verunku hledali a teď, když viděli blížít se jakési světlo, letěli naproti, Verunku hned poznali, a to bylo radosti! Brouček se však otočil, a když se po něm ohlíželi, byl už ten tam.

Však už na něho doma čekali. „Kdepak byls, Broučku,“ ptal se tatínek. – „Já jsem musel zavést Verunku domů. Ona seděla v trávě a plakala, že se bojí a že neví cestu.“ – „Kdepak zůstávají?“ – „Tamhle za potokem na mezi v růžtce.“ – „A copak ti řekli?“ – „Nic. Já jsem honem letěl domů.“ – „Nu, dobře,“ řekl tatínek. A jakoby nic. Ale maminka tomu byla ráda a Janinka neříkala nic, ale také byla ráda, a Brouček měl posud dobré svědomí, a jakoby nic.

Druhý den letěl zas. Rovnou cestou do té zahrady u toho pěkného domu, a svítil a svítil, na nic nedbal a ničeho si nevšímal. Ale za nějakou chvílečku sedne si na hrušku na samý vrcholek, na nic nedbá a ničeho si nevšímá a počne mudrovat. „A proč já bych musel tady svítit! Ať svítím, kde svítím, jen když svítím. Tady jest nás beztoho dost.“ A tak si to povídal, na nic nedbal a ničeho si nevšímal, sletěl však z hrušky a hajdy – vzhůru mezi vinohrady k lesu, přes vrch, podle potoka – tu je ta mez, tu na ní ta růžtka – a tu se Brouček zastavil. Ohlížel se, chodil kolem, a tu k němu vyběhne z růžtky Verunka.

„Broučku! Však já vím, že jsi ty brouček. Také prý vám říkají svatojanské mušky. Ale vždyť ty nejsi muška, ty jsi brouček, vid', Broučku?“ – „Ale jakpak ty víš, že já jsem Brouček?“ – „I tatínek mně to povídal. On se po tobě včera ohlížel, a tys už byl pryč. A povídal, že to byl brouček a že jste hodní. A vid', vy lidem a jiným broučkům svítíte. Já bych hned chtěla být takovým broučkem.“ – „A poslouvej, Verunko, copak vy děláte?“ – „My? My povídáme

lidem, kam se dostanou, jestli do nebe, nebo do pekla.“ – „A jakpak to víte?“ – „I to my už víme. Když letíme nahoru, tak se dostanou do nebe, a když letíme dolů, tak se dostanou do pekla.“ – „Ale! A poslouvej, kampak se dostanu já, a maminka, a tatínek, a Janinka, a kmotříček, a Beruška?“ – „Kam? To já nevím. Počkej, já se zeptám tatínka, až přiletí domů.“ – „Kdepak je?“ – „Letěl povídat lidem, kam se dostanou. Však už brzy přiletí.“

A tu on letěl. Brouček ho spatří, a jako by neměl dobré svědomí, otočí se a pryč – vzhůru do vrchu okolo lesa, vinohrady do té zahrady u toho pěkného domu, a svítil a svítil a svítil až do samého rána. „Broučku, už polet!“ volali na něho tatínek a kmotříček. A letěli domů.

Ale druhý den zas tak. Brouček letěl nejdřív tam do té zahrady, drobátko svítil, pak si sedl na hrušce na samý vrcholek, na nic nedbal a ničeho si nevšímal, a započal mudrovat. „A proč bych já musel tady svítit! Ať svítím, kde svítím, jen když svítím. Tady jest nás beztoho dost, a tam se dozvím, kam se dostaneme.“ A tak si to povídal, a na nic nedbal a ničeho si nevšímal, sletěl však z hrušky a hajdy – vzhůru okolo lesa, přes vrch, podle potoka – tu je ta mez, tu na ní ta růžtka, a teď se Brouček zastavil. Ohlížel se, jako by měl zlé svědomí, obcházel kolem a tu k němu vyběhla z růžtky Verunka.

„Broučku, však ty se nedostaneš do nebe. Tvá maminka se tam dostane a ta Janinka také, ale ty ne.“ – „A pročpak ne?“ – „Já nevím, ale tatínek letěl šikmo na zem a povídal, že kdybys teď umřel, že by ses do nebe nedostal. Aby prý sis vzpomněl, co jest u vás to první.“ – „To první? Copak to jest? Já nevím.“ – „I to jest zle, když ty ani nevíš! U nás je to první *mluvit pravdu*, a hned to druhé jest *poslouchat*. Víš – tatínkovi to bylo líto, žeš mne přivedl, a že by ses přece neměl dostat do nebe, ale on musí mluvit pravdu.“ – „Ó, však já už vím, co jest u nás to první. Ale já musím letět.“ – „A přiletíš zas?“

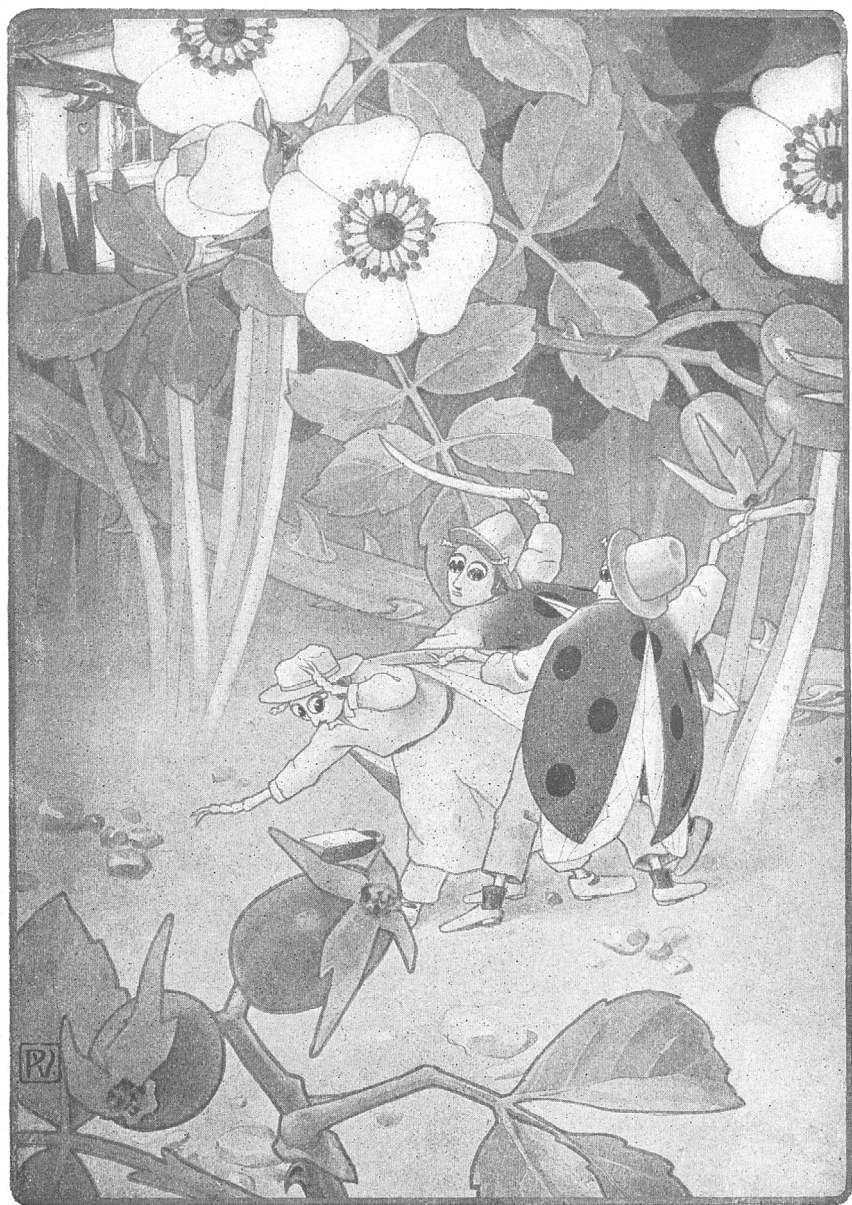
Ale Brouček už letěl. „Já nevím,“ a letěl vzhůru do vrchu okolo lesa vinohrady do té zahrady u toho pěkného domu, a svítil a svítil až do bílého rána. „I už polet, Broučku!“ volali na něho tatínek a kmotříček. A letěli domů.

Doma byl Brouček jako zařezaný. Neříkal nic, ale druhý den to bylo zas tak. Nejdřív letěl tam do té zahrady, drobátko svítil, pak si sedl na hrušce na samý vrcholek, na nic nedbal a ničeho se nevšímal, a počal mudrovat: „A proč bych já musel tady svítit! Jen když svítím. Tady jest nás beztoho nazbyt, a ona povídala, že by chtěla být také takovým broučkem.“ A tak si to povídal a nic nedbal a ničeho si nevšímal, sletěl však z hrušky, a hajdy – vzhůru, okolo lesa, přes vrch, podle potoka – tu je ta mez, tu na ní ta růžka, a tu se Brouček zastavil. Nevěděl, má-li, nemá-li. Ale tu k němu vyběhla Verunka.

„Broučku, však jsem si myslila, že přiletíš. Mám ráda broučky, když pěkně svítí.“ – „A poslouvej, Verunko, ty bys také chtěla být takovým broučkem?“ – „I, kdybych nebyla Verunkou, já bych – –“

Ale tu najednou přiletí od potoka takový mladý rozzlobený verunek. Celinký červený jako oheň, a ty černé oči se mu jen jen jiskřily. A už se sypal na milého Broučka. „Ty kluku, ty darebo, ty tuláku – ty jsi špatný chlap, víš? Ty kluku! Však já jsem tě tady už kolikrát viděl! Ty kluku, co ty tu máš!“ A přitom hned na Broučka dorážel.

Verunka se lekla a utekla domů. Brouček se také lekl a počal couvat. Ale verunek za ním, a tu se tam u potoka vyskytne ještě jiný verunek. „Pojď sem, pojd' sem, tady je ten kluk!“ A on přiletěl a pustili se z obou stran do nebohého Broučka. „Ty kluku, proč si ty nejdeš po svých! Co ty tu máš, ty kluku!“ A jeden ho mlátil z pravé strany a druhý ho mlátil z levé strany.

Brouček couval a couval a jakž takž se bránil, ale za jednu dostával dvě, a to pořádné. A pořád: „Ty kluku, ty kluku, proč si nejdeš po svých! Co ty tu máš, ty kluku!“ Až byli dole u potoka. Tu mu ten první verunek takovou jednu dal, že se Brouček horem pádem převalil. „Tu máš, ty kluku, a ať se zde víckrát neukážeš!“

Pak už ho nechali, a Brouček honem vyskočil a jakoby nic, ale ono nebylo jakoby nic. Tu levou zadní nožku za sebou jen jen vlekl a moc ho to bolelo, ale styděl se plakat.

Co si počít? Ještě bylo brzy, a tam do té zahrady tak daleko. – Zalezl do trávy a chladil si nožku v rose, až hvězdičky počaly blednout. Pak vrávoral domů. Ještě byl na cestě, když ho tatínek s kmotříčkem dohonili. „Copak je ti, Broučku? Vždyť se motáš.“ – „Tatínku, já jsem upadl a udeřil jsem se.“ – „Ty žes upadl? Kdopak to kdy slyšel!“ – „Ano, já jsem padl na zem a udeřil jsem se tady do levé nožky. Ani jí nemohu hnout.“ A když to tatínek slyšel a viděl, bylo mu Broučka líto, a šel a trochu mu pomáhal. Ale kmotříček kroutil hlavou, neříkal však nic.

Maminka je viděla z okna a byla hned všechna poděšena. „Copak se stalo?“ – „I, Brouček povídá, že upadl a že se udeřil. Ale já si to nemohu ani myslit.“ – „A tys upadl, Broučku, a moc ses udeřil?“ – „I ne moc, maminko, ale dost. Levá nožka mne moc bolí.“ A tak s Broučkem honem domů, a když nechtěl pranic večeret, tak aby si šel lehnout, že do rána bude dobře. A Brouček si lehl, ale nespál, a ráno nebylo dobře. Levá nožka ho moc bolela a byla zapálená a oteklá.

A tak musel tatínek letět sám a Brouček zůstal ležet. Ale Janinka už spěchala a nesla s sebou olejíček z mateřídoušky. Neříkala nic a neptala se nic, ale pěkně Broučkovi celou nožku namastila. Teprv když byla s Broučkem sama, začala: „Vid', Broučku, tys byl neposlušný, vid'?“

Ale Brouček ani necekl. „Inu, když si to chceš nechat na svědomí – jest mně tě líto, ale já tě nutit nemohu. Však víš, kde zůstávám.“ A s takovou Janinka odešla.

Brouček mlčel, ale byl mrzutý. Druhý den však byl zas na nohou a třetí den, že zas s tatínkem poletí. A letěl jakoby nic. Na nic nedbal, ničeho si nevšímal a svítil a svítil a svítil tam v té zahradě u toho pěkného domu.

Ta velká paní seděla pod jasanem a pletla punčochu, Elinka a Pavlíček si hráli na trávníku. Měli tam bělounkého beránka s červeným páskem na krku. On se pásal a skákal, oni skákali s ním a měli radost. Po Broučkovi se ani neohlédli. Ale ta paní pod jasanem se ohlédla a viděla Broučka, a Brouček je také všecy viděl, ale nic nedbal, nic si jich nevšímal a svítil a svítil, a tak celou noc až do rána, a druhou noc zas tak, a tak celý týden, a tak celý měsíc. A dne už hodně ubývalo a noci hodně přibývalo a Brouček býval hodně mrzutý. Nikoho si ani nevšímal, ani kmotřičky, ani Berušky, a Janinky jako by se skoro zas bál, jako tenkrát na počátku, ale svítil a svítil a svítil.

Až jednou, už zas k podzimku, drobátko zvečera svítil, pak si sedl na hrušce na samý vrcholek a začal mudrovat. „Vždyť by to dlouho netrvalo a já bych tu honem zas byl. Už bude brzy zima.“

A tak si povídal, a na nic nedbal a ničeho si nevšímal, sletěl z hrušky však, a hajdy – vzhůru okolo lesa, přes vrch, vedle potoka, tu je ta mez, tu na ní ta růžtka. Ale Brouček se už hned dole pod mezí pozastavil a poslouchal. „Copak to?“ Tam z růžtky se ozývá tolik zpěvu, a hned zas tolik jáсотu a lomozu. „Copak to?“

A když se Brouček ohlížel, tu viděl tam výš na mezi malinkého broučka zlatohlávka. Ležel v trávě na břiše se založenýma rukama a díval se a poslouchal. Brouček se k němu přikradl. „Zlatohlávku, copak to tu je?“ – „Ty nevíš? Verunka z růžtky má svatbu.“ – „I pro pána! Že má svatbu?“ – „Arciť že má. Bere si mladého Verunka

tamhle na druhé straně z šípku.“ – „Toho? Vid', jest takový rozzlobený a oči se mu jiskří.“ – „Ano, když se zlobí. Ale dnes on se nezlobí. Vidíš, však jdou z růžtky ven.“ A oni šli z růžtky ven, vpředu verunek s Verunkou – vedl si ji za ruku.

Jakmile to Brouček spatřil, ach, v něm se všecko obracelo, jako by mu hlava hořela, a hned pryč a pryč. Letěl a letěl, až se octl u háječku. Pod skalou vysoký vřes, a v tom vřesu mech jako aksamit, a v tom mechu na samé skále krásná, krásná chaloupka. Brouček vrazil hned do chaloupky, ani nepozdravil, klesl na stoličku a dal se do pláče, a plakal a plakal, že se kámen mohl ustrnout.

„Broučku, Broučku, copak se ti stalo?“ ptala se Janinka. Ale Brouček nemohl ani slovíčka ze sebe vyrazit, a plakal a plakal. „Cože se ti stalo?“ Ale Brouček plakal a plakal.

Tak si Janinka k němu sedla, položila mu ruku na rameno: „Slyšíš, Broučku, slyšíš! Cože se ti stalo, co? Slyšíš, ty můj milý Broučku, co?“ A Brouček plakal a plakal, až se vyplakal a už jen vzlykal. „Cože se ti stalo, Broučku, co? Tak mně pověz!“ – „Ach, ona má svatbu.“ – „Kdo?“ – „Verunka.“ – „Která Verunka? Ta z růžtky? Vždyť já jsem si to tak myslila.“ – „Ano, a bere si toho verunka. To on mne tenkrát tak ztloukl.“ – „To on?“ – „On. Já jsem tam byl u Verunky, ale jen okamžik, a ptal jsem se jí, jestli by chtěla být také takovým broučkem – ona mně jednou povídala, že by chtěla, a tu on přiletěl a začal mne tlouci, a zavolał si ještě jednoho, a pořád mne tloukli, až pak mnou praštili o zem. Od té doby jsem tam nebyl, a když jsem se tam dnes letěl podívat, oni mají svatbu.“

A už Brouček zas plakal a plakal, a bodejť by nebylo bývalo Janince Broučka líto.

„Ach, ach, Broučku, vždyť já jsem se toho pořád bála, a ty ne, ne – že budeš poslouchat. Pamatuješ se? Vidíš, jaks už zas byl neposlušný. Kterýpak poslušný brouček opustí své místo a letí, kam

nemá letět! A pak, Broučku, Broučku, kdopak to jaktěživ slyšel, aby si brouček dělal známost s verunkou, a aby si snad dokonce na ni myslel. Ne, to není poslušnost. Tak to Pán Bůh nechce. A co mne nejvíce na tebe mrzí, to jest, Broučku, žeš tatínka a maminku obelhal. Vždyť tys řekl, žeš tenkrát upadl. To máš lež na svědomí.“ – „Ale vždyť já jsem nelhal. Já jsem spadl na zem.“ – „Ano, ale lhals. Oni si to jinak mysleli, a tys to chtěl. Nic se nevymlouvej. Tím to děláš jen horší. Teď honem ještě leť a pěkně sviť, a pak to všechno vyznej.“

A Brouček si dal říci. Letěl a pěkně svítil, až se tatínek s kmotříčkem pro něho stavili. A letěli a nemluvili nic, ani slovíčko. A když se měli rozcházet, počal se Brouček zpovídat: „Prosím vás, tatínku a kmotříčku – když jsem měl tenkrát tu vymknutou nohu, já jsem neupadl na zem. Dva verunci se na mne sběhli a ztloukli mne.“ – „Verunci? A proč by tě oni tloukli?“ – „Já, já – já jsem byl několikrát tam u té růžky – prosím vás, odpusťte mně to. Mně je toho líto.“ – Tatínkovi vstoupily slzy do očí: „Ach, ach – ale, tak já ti to odpouštím,“ a Brouček mu políbil ruku.

S maminkou to bylo také tak. Dala se do pláče, ale že mu to odpouští, jen když upřímně poslouchal. A bylo zas jako dobře, ale Broučkovi nebylo ještě dobře. Svítil, svítil, upřímně svítil, ale byl vždy jako opařený, a skoro nic nepromluvil. Jednou, už hezky pozdě, když všichni ulehli, myslila maminka, že Brouček spí, a začala tatínkovi potichoučku vypravovat: „Tak zde byla Janinka a povídala, že už bude čas, abychom Broučka oženili.“ Brouček však nespál a slyšel to. „Ne, ne, maminko, já se nebudu ženit.“ – „I mlč. Proč by ses neženil?“ – „Ne, já se nebudu ženit.“ – „I však ty se budeš ženit.“ – „Ach ne, maminko, já se nebudu ženit.“ – „Nu, tak nechť. Ale teď jen spi.“

A Brouček spal. Ale druhý den se stavil u Janinky. „Já se nebude ženit.“ – „Ty že se nebudeš ženit? A proč by ty ses neženil?“ – „Vždyť se každý nemusí ženit.“ – „Kdo nemůže, nemusí, ale kdo může, musí. Poslušný brouček se aspoň každý žení, když může. Tak to Pán Bůh chce. A teď si dej pozor, chceš-li proto poslouchat, že se to tobě anebo někomu jinému líbí, anebo proto, a jediné proto, že to tak Pán Bůh chce.“ – „Ale vždyť vy jste se také nevdala.“ – „Ne-
vdala – protože jsem nemohla. Beruška nemůže jít a nemůže si někoho namlouvat. Ona musí čekat, až si nějaký poslušný brouček pro ni přijde. A když žádný hodný brouček nepřijde, tak zůstane do smrti svobodná a ví, že proto nikdo pro ni nepřišel, že Pán Bůh to nechtěl. Tak to je, Broučku, tak. Teď to ještě nespěchá, ale budeš se ženit, protože to Pán Bůh tak chce. Vždyť už jest maminka stará a začíná jaksi churavět. Copak nechceš, aby si mohla přece trochu odpočinout? Tak už jen leť. Však už to dlouho nebude trvat.“

A Brouček neříkal nic a letěl a svítil a svítil. Však už to dlouho netrvalo a počínalo být zima. A tak broučci, že už nikam nepoletí. Jen že se ještě u Janinky sejdou. A sešli se, kmotříček a kmotřička a Beruška, a tatínek a maminka a Brouček, pak ještě ten mladý a starý brouček z roždí, a povídali si a měli se dobře. Brouček seděl vedle Janinky, byl dobré mysli, ale neříkal nic.

Maminka měla ze zimy veliký strach. Dříví že mají dost, ale že jest taková daremná, že neví, jestli to přečká.

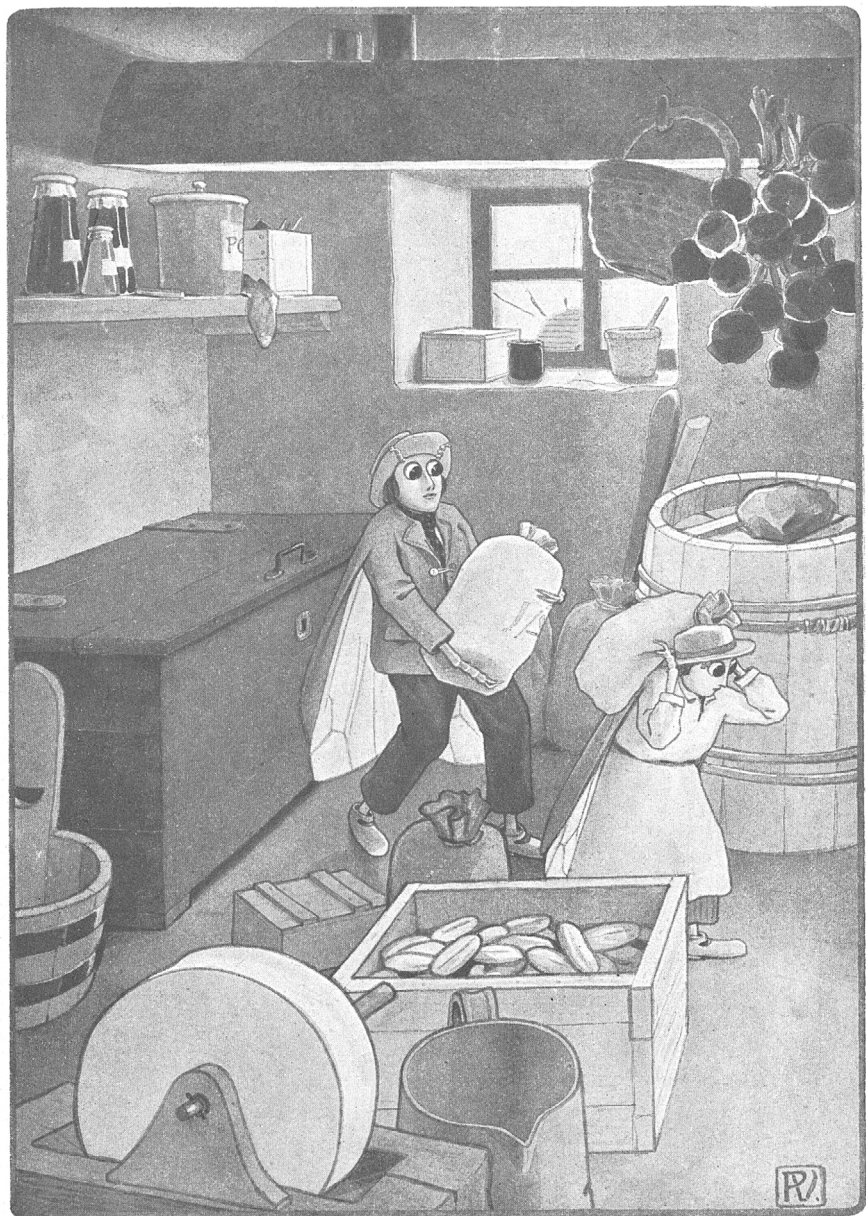
Ale ten starý brouček z roždí prorokoval, že nebude zlá zima, že to pozoroval na mravencích. A tak si povídali, až zas započalo loučení a každý si letěl po svém. Janinka stála před chaloupkou v mechu a dívala se za nimi. Však už bylo zima. Maminka si hned lehla a tatínek s Broučkem se dali do práce. Všecko snesli do kuchyňky, zavřeli zevnitř dveře na petlici, zastrčili špejlek, ucpali

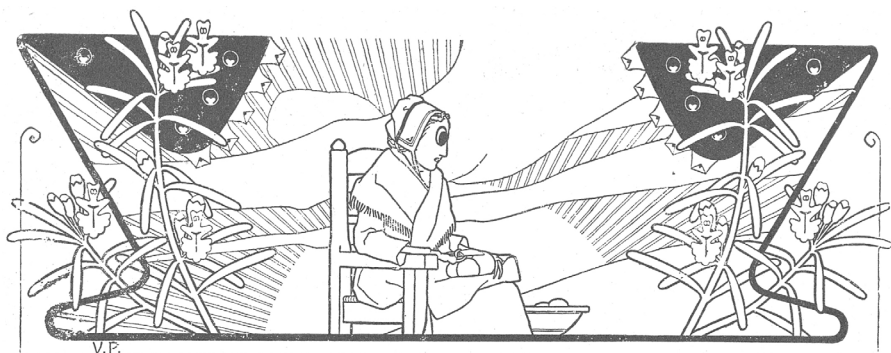
dveře i okna mechem – a teď, aby si třeba mrzlo. Ale maminka měla přece jaksí strach.

Ještě se pomodlili:

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine,“

pac a pusu, a spali a spali a spali. Dobře se jim to spalo.

A bylo jaro. Všechno, všechno kvetlo, ale maminka byla jaksi moc daremná. „Milé dítě, nesmíš s tím ženěním odkládat. Vidíš, já už nikam nemohu.“ A tatínek už měl plán hotový. Dozadu do dvora že přistavějí světničku, tam že se oni dva odstěhují a ti mladí že budou hospodařit.

„Ale prosím vás, maminko, kohopak bych já si vzal? Vždyť já nikoho neznám.“ – „I vždyť ty někoho přece znáš. Jen když bude hodná a poslušná. Janinka ti poví.“

A tatínek už ani nečekal. Noci se jim zdály být ještě chladny, a když nemohou letět, že budou stavět. A stavěli. Kmotříček jim pomáhal a do Jana byla světnička hotova, taková krásná, jako malovaná.

„Tak, Broučku,“ začala jednou Janinka, „teď za tou nevěstou. Vždyť vidíš, že maminka nikam nemůže.“ – „Ale když já žádnou neznám.“ – „I, kdybys jen chtěl, však ty bys znal. Dej si pozor, abys nebyl zas neposlušný.“ – „A kohopak bych já znal?“ – „Koho? Copak neznáš Berušku?“ – „Berušku? Tu? Ona se vždycky se mnou vadila, vždycky se mi smála a nic mne nemá ráda.“ – „I bodejť by tě neměla ráda. A teprv bude mít, až jen si ji vezmeš. A jest hodná

a poslušná.“ – „Ale já bych raději – –“ – „Broučku, nemysli na to, co není, a drž se toho, co jest. Berušku znáš a víš, že jest poslušná, a jiné neznáš, a já nemám žádnou tak ráda jako Berušku, a maminka a tatínek by tomu také byli rádi, kdyby sis ji vzal. Pomysli si, že by sis vzal jinou, a ona by maminku jen hněvala. My bychom ji pak nemohli mít rádi a tebe by to mrzelo.“

A tak už Brouček neříkal nic. Letěl a svítil, na nic nedbal a ničeho si nevšímal, ale svítil a svítil a myslel přitom na Berušku.

„Tak, Broučku, copak ti říkala Janinka?“ ptala se maminka. „Abych prý si vzal Berušku, že jest hodná a poslušná.“ – „I arcit. Já o hodnější nevím, a tatínek také ne. Tak jen tam jdi a řekni o ni.“ – „Maminko, já tam nepůjdu.“ – „Milé dítě, kdopak by tam šel? To ty tam musíš jít. Vždyť oni tě budou rádi vidět. Vidíte, tatínku, aby šel sám?“ A když tatínek, že ano, tedy zůstali na tom, že zejtra přiletí o něco dříve a že si ke kmotříčkovi zajde.

A druhý den přiletěl Brouček o něco dříve. Pěkně se umyl a vykoupal, a že poletí na námluvy. Mamince kanuly slzy po tváři. „Tak jen jdi. Hledej, co by se Pánu Bohu líbilo, a dobře pochodíš.“ A Brouček šel. Pod dubem ho viděli z okna a kmotříček mu vyšel naproti. „Vítám tě, Broučku. Tak pojď dál.“ A Brouček šel dál. Berušku jen tak zahlídl, jak šla do kuchyně, ale kmotřička mu podávala ruku. „Vítám tě, Broučku. Copak nám neseš?“ A když tam Beruška nebyla, tak Brouček se neostýchal. „Milá kmotřičko, maminka jest jaksi churava a chce, abych se oženil. Já bych vás tedy prosil, jestli byste mně nechtěli dát vaši Berušku.“

Kmotřička se na Broučka tak hezky dívala, jako by tomu byla ráda, ale tu vpadl do toho kmotříček. „Milý Broučku, my máme tvého tatínka rádi a maminku také, a tebe jsme také mívali rádi, ale víš, že máme jen Berušku a že bychom zůstali sami. Proto si

to musíme rozmyslit. Víš co? Přijď si ode dneška za týden a my ti povíme.“

A Brouček se už nezdržoval, dal s Pánem Bohem a šel domů. Myslel, že jest všechno v pořádku. Ale maminka se jaksi zarazila. Ona myslila, že hned řeknou ano, a skoro ji to mrzelo, že se chtěli rozmyslet. A když Brouček o tom přemýšlel, napadlo jej také, že by za týden mohl kmotříček říci, že mu ji nedá. A počal mít strach. „I neboj se,“ těšila ho Janinka. „Jen buď pokorný, ať už ti ji dají, nebo nedají.“

A Brouček svítil a svítil, na nic nedbal a ničeho si nevšímal, a svítil a svítil a myslel na Berušku. A když týden uplynul, přiletěl Brouček o něco dříve domů, pěkně se umyl a vykoupal a šel pod dub ke kmotříčkovi.

Viděli ho z okna, ale vstříc mu nevyšli. Berušku nebylo nikde ani vidět, kmotříčka se jaksi smutně na Broučka dívala, a – „Milý Broučku,“ začal kmotříček, „my máme tvého tatínka rádi a maminku také, a tebe jsme také mívali rádi, ale víš, že máme jen Berušku – a my se bojíme, že budeš neposlušný a že by se měla Beruška s tebou zle. A tak my ti ji nemůžeme dát.“

Brouček byl jako omráčený. Ani nevěděl, kde mu hlava stojí, ale nějak se přece dostal ze světnice, a jako by mu hlava hořela, letěl a letěl – u háječku pod skalou krásný a vysoký vřes, a v tom vřesu mech jako aksamit, a v tom mechu krásná chaloupka. Brouček hned do světnice, ani nepozdravil, klesl na stoličku a dal se do pláče, a plakal a plakal, že se kámen mohl ustrnout. „Broučku, Broučku, copak se ti stalo?“ ptala se Janinka. „Slyšíš, Broučku, cože se ti stalo? Pověz.“

A Brouček povídal: „Oni mi ji nedají.“ – „Že ti ji nedají? A pročže ti ji nedají?“ – „Že prý mají jen tu a že i prý já budu neposlušný a že by se měla se mnou zle.“ A už zas plakal. – „I můj milý Broučku,

jen se pěkně pokoř a neplač. Vždyť mají jen tu, vid'? A myslíš, že už budeš vždycky poslušný? Jen si nedůvěřuj. A kdybys měl být neposlušný, to by se měla Beruška s tebou zle. Já ti povím: Jen se pokoř a buď poslušný, však já o tom s kmotříčkem promluvím.“ A Brouček už neplakal a letěl domů.

Maminka už byla plna úzkosti. „I, můj ty Broučku, copak jsi tak uplakaný?“ – „Když oni mně ji, milá maminko, nechtějí dát! Že prý budu neposlušný. Oni si to myslí.“ – Maminka byla všechna udivená. Toho by se byla přece nenadála. Neříkala však nic a tatínek také nic, ale mrzelo je to oba, až se maminka dala do pláče. „I neplačte, maminko. Já jsem byl neposlušný, ale já si přeju už poslouchat. Však Janinka s kmotříčkem promluví.“

A jednou po slunce západu si Janinka tam u cesty na kmotříčka počkala. „Kmotříčku, buďte tak laskav, zastavte se na okamžik.“ – A kmotříček se zastavil. „Tak vy nechcete Broučkovi Berušku dát! Pročpak? Že byl Brouček neposlušný? On toho lituje a přeje si už poslouchat. A kmotříčku, jestli jste vy byl vždy poslušný, podívejte se mně do očí.“ Ale kmotříček se díval na zem. „A copak chcete s tou vaší holkou vyvádět! Jen si dejte pozor, aby vám nezůstala sedět. Tak. To jsem vám chtěla říci. S Pánem Bohem, kmotříčku.“ Kmotříček byl všecek spletený. Letěl a svítil, a když už měli letět domů, povídá tatínkovi: „Řekněte tomu vašemu Broučkovi, aby se k nám zejtra přišel podívat.“ A druhý den přiletěl Brouček o něco dříve, pěkně se umyl a vykoupal a šel se podívat ke kmotříčkovi.

Kmotříček ho viděl z okna, a šel mu naproti. „Vítám tě, Broučku. Tak pojď dál.“ A Brouček šel dál. „Já jsem si to rozmyslil, milý Broučku, a když vidím, že toho lituješ a že si už přeješ poslouchat, já bych proti tomu nic neměl, kdyby si tě Beruška vzala. Musíš se jí zeptat.“ – „Kdepak je?“ – „Vaří v kuchyňce večeři.“ A tak šel Brouček za Beruškou do kuchyňky. Už ji dávno neviděl. Byla taková silná a krásná.

Stála u ohniska a vařila brambůrky – všecka červená, až až hořela, buď že jí plamen do obličeje páčil, anebo že byla v rozpacích.

„Vítám tě, Broučku. Copak mně neseš?“ – „I, milá Beruško, oni chtějí, abych se ženil, a kmotříček mně řekl, že by nic proti tomu neměl, kdyby sis mne vzala. Abych prý se tě zeptal. Tak, Beruško, nechtěla by sis mne vzít?“ – „Já, já – víš, Broučku, já jsem tě mívala ráda, ale – já, já – víš co? Já si to rozmyslím. Přijď zas zejtra.“

A s takovou Brouček odešel. Maminku to mrzelo, že se chce Beruška teprve rozmyšlet, a Broučkovi to také milé nebylo, ale byl krotký a pokorný a Janinka mu to schvalovala. „Nic si z toho nedělej. Je-li Beruška hodná, však ti ji Pán Bůh přece dá, a není-li hodná, buď rád, že ti ji nedá. Jen tam zejtra zas jdi.“

Však už toho Beruška litovala. „Copaks mu řekla, Beruško?“ ptal se jí kmotříček, když přišla do světnice. „Já, já – já jsem mu, tatínku, řekla, že si to musím rozmyslit.“ – „Rozmyslit? Copak si chceš rozmyslit? Či nemáš Broučka ráda? A neřekl ti, že já jsem ho poslal?“ – „I, já, já – ten brouček z roždí není neposlušný.“ – „Brouček z roždí? I co je tobě do broučka z roždí! Kdyby on byl přišel, tak by byl Brouček nepříšel. Ale Brouček přišel a říkal o tebe. A že byl neposlušný? On toho lituje a už poslouchá. A ty nechceš poslouchat? Nejsi-li ty desetkrátě horší nežli Brouček!“

Víc jí kmotříček neřekl. Ale Beruška plakala a celou noc nespala a plakala, a když Brouček druhý den zas přišel, byla Beruška v kuchyňce a vařila brambůrky – všecka červená, až až hořela, buď že jí plamen do obličeje páčil, anebo že byla uplakaná. „Vítám tě, Broučku.“ A už zas plakala. „Copak, Beruško, pláčeš?“ – „Ach, odpusť mně to, Broučku, že jsem se chtěla teprv rozmyšlet.“ – „A chtěla by sis mne vzít?“ – „I bodejť že bych chtěla.“ A vzala Broučka okolo krku a měli se rádi.

A tak maminka, aby prý se se svatbou neodkládalo. Ale asi týden to přece ještě trvalo. Když se muselo všechno umývat a cídit! A než se

všichni hosté pozvali! A než se všechny koláče upekly! To jich bylo! Ani se nemohly v komoře na prkna vejít. A Janinka, že jim pošle tři zrnka vína, taková krásná modrá, až do červena, tak jak se z hroznu utrhla. A poslala. Zjedнала černého brouka, kováříka, a on jim je na kolečku zavezl. A Janinka mu dobře zaplatila, ale kmotřička mu přece ještě dala trochu mouky a krupice a jiskřičku másla a tři hodně velké koláče. Ten byl rád! Když měl doma hromadu dětí!

A byla svatba. To bylo hostů! A když byli všichni pohromadě, šli ven pod dub, Brouček a Beruška, tatínek a kmotřička, kmotříček a maminka, Janinka a ten starý brouček z roždí, a pak ti ostatní.

„Tak si podejte ruce,“ začal kmotříček, a Brouček a Beruška podali si ruce. „A ty, Broučku, vyznej, chceš-li mít Berušku vždycky rád a vzdávat jí patřičnou čest.“ A Brouček vyznal, že ji chce mít rád a vzdávat jí patřičnou čest. – „A ty, Beruško, vyznej, chceš-li mít Broučka vždycky ráda a dobře poslouchat.“ A Beruška, že ho chce mít vždycky ráda a dobře poslouchat. – „A tak buďtež v tisíce tisíců a žehnej Vám Hospodin.“ A všichni opakovali: „Buďtež v tisíce tisíců a žehnej vám Hospodin.“ A šli zas do chaloupky, a jedli a pili a zpívali a povídali, a zas zpívali a byli rádi a měli se dobře.

A když tak zpívali, tu viděl Brouček oknem tam výš na mezi za dubem malinkého broučka zlatohlávka. Ležel v trávě na břiše se založenýma rukama, díval se a poslouchal. Brouček vzal honem dva koláče, jeden tvarohový a jeden makový, a běžel ven. „Zlatohlávku, pojd' sem. Já mám dnes svatbu.“ – „Však já vím, že máš.“ – „Tak tu máš, na, koláč.“ A dal mu koláč, ba dva, jeden tvarohový a jeden makový, a zlatohlávek byl tolik rád a utíkal domů.

Slunko už vycházelo, když všichni vstali, aby doprovodili Berušku pod jalovec. Byli veselí, pokřikovali a zpívali, jenom kmotřička potichoučku plakala. A bylo po svatbě. Tatínek a maminka se odstěhovali na dvůr do světničky a Beruška začala hospodařit.

Hezky se jim vedlo a měli se rádi. Brouček a tatínek svítili, Beruška vařila a uklízela, maminka jí radila a pomáhala.

Ale dlouho to tak netrvalo. Jednou ráno, když už slunko zapadlo, seděli u snídaně. Polívčička stála na stole a Brouček se modlil:

„Ó náš milý Bože,
povstali jsme z lože,
a pěkně tě prosíme,
dejž, ať se tě bojíme,
bojíme a posloucháme
a přitom se rádi máme.“

Ještě neřekl amen, a báb – maminka spadla ze stolice na zem a bylo po ní. Honem k ní běželi, kropili na ni, křísili ji a volali, ale nic naplat. Bylo po ní. Ach, to měli žalost.

A tak jí u potoka pod olšičkou vykopali hrobeček, zaplakali, pěkně ji tam uložili, a třetí den tam kvetla chudobička, bílá jako mléko. Však tam kvete podnes. A ta bělounká chudobička vedle – ta je tatínkova. Když on si to bral moc k srdci. Svítíl a svítíl, ale chřádnul, a světla mu ubývalo, až pak, že už nemůže, a zůstal doma. A co se nestalo! Jednou večer – pod jalovcem už byli po večeri – příběhne kmotříčka: „I prosím tě, Broučku, neviděls kmotříčka? On posud není doma, a slunce jest už tak vysoko. Ach, já jsem plna strachu.“ – „Ne, kmotříčko, já jsem ho neviděl.“ – A tatínek počal mít také starost. „Ach, to se mu něco stalo, jděte ho hledat.“

A šli ho hledat. Volali a plakali, lítali a běhali, ale nikde nic a nikdo o kmotříčkovi nevěděl. To bylo nářku! Janinka kmotříčku těšila a těšila, ale kmotříčka nedala se potěšiti. Když už to trvalo druhý den! A teprv třetí den vypravoval Brouček, že tam v lese pod dubem nedaleko cesty vyrostla bělounká chudobička, a ta že tam jindy

nebývala. „Ach, to jest jeho chudobička, ta žluna ho přece sežrala, ach, ach,“ a plakali a naříkali. A tatínek chřadnul a chřadnul. „Však já už tu také dlouho nebudu, jen se mějte rádi a poslouchejte.“

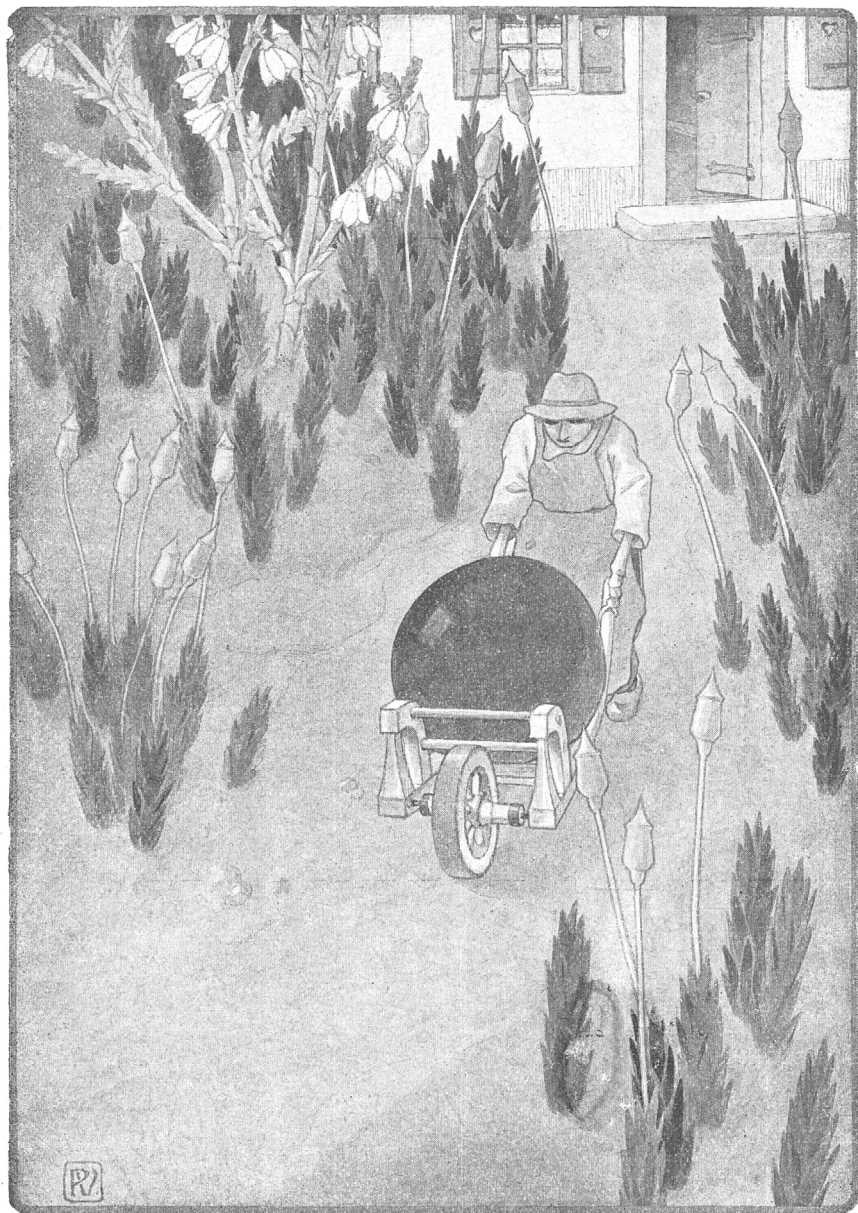
A když jednou tatínek dlouho nešel k snídani, šel se Brouček po něm do světničky podívat, a tu on ležel na postýlce, nožičky sepjaté a všecek tuhý. Ach, to byl zas zármutek nad zármutek.

A tak mu pod olšičkou u potoka vykopali hrobeček, zaplakali, pěkně ho tam uložili, a třetí den tam kvetla chudobička, bílá jako mléko. Však tam kvete podnes.

„Kmotříčko, zůstávejte u nás. Nebudeme tak sami,“ prosili Brouček a Beruška. Ale kmotříčka, že ne. „Ne, ne, milé děti, já musím doma umřít, a od nás mne zanesete tam do lesa pod dub. Rozumíte?“ A tak zůstali sami. Brouček a Beruška sami, kmotříčka sama, Janinka sama, jen tam v roždí se ten mladý brouček oženil, a byli staří i mladí pohromadě.

A tak zas svítili a svítili, a když už slunce vycházelo, čekával Brouček na toho mladého z roždí a letěli spolu domů. A svítili a svítili, a ta velká silná paní v tom pěkném domě sedávala u stolu a psávala dlouhá psaní, a ta malá holčička byla už taková velká a krásná. Mívala dlouhou, bělounkou zástěrku a pomáhala v kuchyni kuchařce. A ten bělohavý Pavlíček – ne, ten tam nikde nebyl. Myslím, že byl někde na školách.

A byl podzim. Světla ubývalo a zimy přibývalo, a tak broučci, že už nikam nepoletí. Jenom že se všichni ještě sejdou, a když si to kmotříčka moc přála, tak že se sejdou u ní. A sešli se ti z roždí, mladí i staří, Janinka a Brouček s Beruškou. Měli koláče s tvarohem a s mákem a Janinka jim poslala po kováříkovi celé zrnko vína, tak jak se z hroznu utrhlo, takové krásné modré až do červena. A seděli kolem kamen a povídali, ale jaksi jim to nešlo. Když tam kmotříček už nebyl, a tatínek také ne, a maminka také ne! Pořád si na ně vzpomínali.

A pomodlili se a počali se loučit.

Ti z roždí spěchali tam za stráž do roždí, Janinka do mechu mezi vřesem, ale Brouček s Beruškou zůstali u kmotřičky, a že jí to všechno na zimu ucpou a urovnají. A ucpali jí to a urovnali, a když už letěli domů: „Poslouchej, Beruško,“ povídal Brouček, „pojďme také Janince pomoci.“ A šli. Janinka si to právě snášela z komory do kuchyňky. „Janinko, my vám jdeme pomoci. To jsme hloupí, že nás to dřív nikdy nenapadlo, vidíte.“ – „I toto, milé děti. Vždyť já si to ještě mohu udělat sama. Až leda bych nemohla. Ale když jste přišli, tak mně pomozte.“ – A pomohli jí. Pak se dali doma do práce. Však už bylo hodně zima. Snegli si všechno do kuchyňky, zavřeli dveře na petlici, zastrčili špejlek, ucpali dveře i okna mechem, a teď, aby si třeba mrzlo.

A pomodlili se a lehli, a spali a spali a spali. To se jim to spalo!

A bylo jaro. Všecko, všecko kvetlo, ale kmotřička již o tom nevěděla. Když ji přišli Brouček a Beruška poprvé navštívit, byla bez sebe. Honem ji vynesli na sluníčko, a ona otevřela oči a ještě se jednou na ně podívala, ale pak bylo po ní. A tak zas plakali. A Janinka plakala, a ti broučci z roždí plakali, a když to tak kmotřička chtěla, zanesli ji do lesa pod dub. Vykopali hrobeček, pěkně ji do něho uložili, zaplakali, a třetí den tam kvetla chudobička, bílá jako mléko. Však tam obě podnes kvetou.

„Ach, teď jsme tak sami,“ naříkala Beruška. „Nenaříkej,“ těšila ji Janinka. „Jenom pěkně poslouchajte. Já jsem vás měla vždycky ráda, a čím víc budete poslouchat, tím vás budu mít raděj.“ A oni poslouchali a měli se rádi.

Ale ti broučci z roždí – co se jim nestalo! Pod jalovcem už spali, a tu se najednou příženou ti z roždí celí vyděšení a tlukou na dveře. „Kdopak to? Copak to?“ – „Ach, to jsme my z roždí. Už jsme spali, a tu přijeli lidé s vozem, počali na něj nakládat naše roždí a chaloupku nám celou zbořili. Sotva jsme utekli. Ach, co si počneme!“ – „I neplačte. Vždyť zas nějak bude. Pojdte zatím k nám.“

A honem jim otevřeli a pěkně jim ustlali a ráno už byl Brouček s Beruškou domluvený. „Víte co? Ta chaloupka tamhle pod dubem je teď prázdná, a my jí nepotřebujeme. Zůstávejte tam a budeme mít k sobě blíž.“ A oni, že ano, a byli rádi a hned se tam odstěhovali. Však toho mnoho neměli. Když o všechno přišli! Proto jim Beruška poslala také ještě mouky a krupice a másla, a Janinka jim toho také hromadu poslala.

A broučci zas svítili a svítili a měli se rádi. A tam v té zahradě u toho pěkného domu, když tam jednou Brouček přiletěl, procházel se krásný voják: červený kabátek se zlatým límcem a krásný palaš po boku, a prováděl tu velkou silnou paní s kaštanovými kadeřemi – však už se jí hodně bělaly. A za nimi zas takový krásný voják, a prováděl takovou krásnou, krásnou pannu a něco si povídali. Toho prvního Brouček hned poznal, byl to ten hodný kaštanový Fréda, a Elinku také poznal, ale toho druhého nepoznal a nepoznal. Byl cizí. Nechtěl. Však Brouček o ně nedbal a skoro si jich ani nevšímal, a svítil a svítil.

Ale doma býval přece často mrzutý a na Berušku někdy tak broukl, že měla hned plné oči slz. „Broučku, copak jsem ti udělala?“ ptávala se Beruška, ale Brouček ani neodpověděl. Když ten Brouček z roždí měl už malého broučka a ten jim běhal naproti: „Tatínku, tatínku!“ Broučkovi to bylo líto.

A když jednou přiletěl Brouček zas tak zamračený a ani nepromluvil, ptala se ho Beruška u večeře: „Ale, Broučku, copak je ti? Tak se mračíš a ani nepromluvíš.“ – „Ach, co mi jest! Ti tam z roždí mají už dva malé broučky, a my jsme tu pořád sami.“ – A Berušce stály v očích slzy jako hrachy, a když se Brouček na ni podíval, viděl, jak se jí sypaly po tváři, až jí jedna spadla na talíř do polívky. Broučka to bodlo. Honem se chopil své dřevěné lžičky, a třebaže mu hrachová polívčička ze všech polívčiček nejméně chutnala,

snědl jí plný talíř a už ani nemukl. Ale když se Brouček druhý den stavil u Janinky, začala ona: „Poslouchej, Broučku, já jsem tuhle byla u Berušky a ona byla uplakaná. Já jsem se jí ptala, co je jí, ale ona, i že nic. Ale já se bojím, že ty s ní vždycky pěkně nenakládáš. Poslouchej, to by ještě scházelo. Nevíš, jaká jí patří čest? Či chceš být zas neposlušný?“ – „I, já – když jest nás teď tak málo! Jindy svítil kmotríček a tatínek, a teď jsem jen já. To nebudou lidé vidět.“ – „Ale, Broučku, jaké si ty děláš starosti! Jen ty sám pěkně svít a o lidi se nestarej. Copak si tě oni objednali? Ne, Pán Bůh si tě objednal, a kdyby chtěl, dovedl by si vás rozmnožit v tisíce tisíců.“

A Brouček letěl a svítil a svítil, celou noc pěkně svítil. A když letěl ráno domů, a když už byl za potokem, a už v stráni u samého jalovce, tu slyší: „Tatínku, tatínku!“ A takový roztomilý malounký brouček batolil se mu naproti. „Tatínku, tatínku, copak mne neznáte? Vždyť já jsem váš Broučínek a už na vás čekám. A Janinka na vás také čekala, a když jste dlouho nešel, tak šla domů. A vidíte, tatínku, tu starou kolíbkou mně dáte pěkně obarvit. Maminka ji snesla ze stropu, ale už je taková škaredá. Vidíte.“

Tatínek byl všecek vyjevený, a Beruška stála u chaloupky ve dveřích, a srdce jí plesalo a tolik se smála. „I ty můj Broučíčku, i ty můj Broučíčku!“ A hned si tatínek sedl, vzal Broučíčka na kolena a počal si ho prohlížet. A on vám měl oči jako tatínek, a nosíček jako tatínek, a všecko navlas jako tatínek, a tolik toho napovídal. Ach, to byla radost! A měli se rádi. Tatínek svítil, maminka s Broučínkem hospodařila a učila ho hezounké modlitbičky: „Ó, můj milý Bože, dej, ať jsem pěkně poslušný.“

A dlouho to netrvalo – když tatínek letěl jednou zas domů a když už byl za potokem, a už v stráni, tu mu přiběhl Broučínek naproti: „Tatínku, tatínku, máme malininkého Broučinínka. Vidíte, on vám jde naproti.“ A Broučinínek mu šel naproti a tatínek už ho měl

v rukou a zdvihl ho do povětří a tolik se smál. A Beruška stála ve dveřích, a srdce jí plesalo a tolik se smála. Ach, to byla radost! A měli se rádi, a tatínek svítil, a maminka hospodařila, a broučci si před chaloupkou hráli.

A dlouho to netrvalo, když tatínek letěl jednou zas domů a byl už za potokem, tu mu běželi Broučínek a Broučínínek naproti: „Tatínku, tatínku, my máme berušku takovou hezounkou. Vidíte, ona vám jde naproti. Ale ještě neumí moc běhat.“ A ta malá beruška šla tatínkovi naproti. „Tatínku, jakpak mně budete říkat? Janinka nám přinesla medu a povídala, že se budu jmenovat Beruška, ale maminka povídala, že ne, že se budu jmenovat Janinka.“

Tatínek byl všecek vyjevený a Beruška stála u chaloupky ve dveřích, a srdce jí plesalo a tolik se smála. „I ty má malá beruško, i ty má malá zlatá beruško! Vždyť ty máš očka jako Janinka, a nosíček jako Janinka, a všecko navlas jako Janinka. To ti musíme říkat Janinka.“ A maminka byla ráda, a ta malá Beruška byla ráda, a všichni byli rádi a měli se rádi. A tatínek svítil, a maminka hospodařila, a broučci si před chaloupkou hráli.

„Dejte mně na Janinku pozor, ať mně ji luňák nevezme!“ říkávala maminka. – „Ó, však my dáme pozor!“

A dávali pozor. Ale jednou přiběhli domů: „Maminko, maminko, byl tu luňák. Ale nevzal nám Janinku. On se nás bál.“ A maminka byla všecka ulekaná. „Opravdu? Byl to luňák?“ – „Byl to luňák. Takový velikanánský, a měl zelená křídla a dlouhanánské vousy, a tolik bzučel.“ – „I to nebyl luňák. Luňák má zobák a peří.“ – „Peří? Tak to nebyl luňák. Ale bzučel a měl dlouhanánské vousy.“ A maminka byla přece ráda, že jí to Janinku nevzalo.

A dlouho to netrvalo a měli zas malounkého Broučka, a zas to dlouho netrvalo a měli malounkou Berušku, a tatínek měl radost a mamince srdce plesalo. Ale tatínek počínal mít už starost. „I, já

ani nevím, jak jim budeme říkat. A kampak si je dáme?“ – „I však my si na nějaká jména vzpomeneme. A vždyť tu světničku do dvora máme ještě prázdnou.“ A dlouho to netrvalo, a měli Broučička, a měli Janouška, a měli Janinka, a měli Svatojánka, a měli Berušku. Deset jich měli, sedm broučků a tři berušky. Ale Beruška byla na jednu nožku chromá. Ani nemohla na ni stoupnout, běhala však přece dost. A když už nemohla, vzali ji broučci na ramena a pěkně ji nosili.

A měli se rádi. Tatínek svítil a maminka hospodařila, a všech deset broučků běhávalo pohromadě. Maminka se za nimi dívala a srdce jí plesalo. A Janinka je měla také ráda. „Pojďte, broučci, pojďte. Mám pro vás práci.“ A oni jí to pěkně dělali a ona jim něco vypravovala, a pak – i to se rozumí, že jim něco dala. „A teď si zas jděte. Ale pěkně poslouchat! Pán Bůh má jen poslušné broučky rád.“

A oni zas šli. Broučci se učili létat – ze stříšky až k palouku, a přes celý palouk až k dubu, a zas zpátky – a berušky se dívaly, který dál. A to pak býval hlad, ale to býval hlad! „Maminko, maminko, to mám hlad,“ říkával Broučínek. „Nebudeme ještě večeřet? Já jsem už sotva došel.“ – „I počkejte, počkejte, dětičky, až přijde tatínek.“ – „Ale, maminko, vždyť my můžeme pak ještě jednou večeřet.“ A tak večeřeli, a když přiletěl tatínek, zas s ním večeřeli, a nic jim to neškodilo. Ale ty malé hrníčky na vaření musela maminka všechny dát pryč a koupila takové veliké hrnce. Zato jí berušky v kuchyni pomáhaly, a když dělala o dříví, tak jí všichni pomáhali. Jedni sekali, druzí odnášeli a jiní rovnali. To měli dříví až nazbyt! A když už se dost napomáhali, běželi se proběhnout.

A když si jednou tak vyběhli – bylo to hned po snídani – a už byli tam konec stráně nedaleko potoka, tu viděli takového hezounkého malounkého broučka: celinký červený se sedmi černými puntíčky,

a ta krásná očka jako oheň. Seděl na kapradí a dívá se na broučky. Broučci se zastavili a dívali se na něho.

„Však já se vás nebojím,“ začal ten brouček. „Vidíte, vy jste svatojánci. Tatínek povídal, že jste hodní.“ – „A kdopak ty jsi? A copak tu děláš?“ – „Já jsem Verunek tamhle ze šípku. Vidíte jej? Já jsem vyprovázel tatínka a teď si odpočívám.“ – „A ty jsi sám? Nemáte víc broučků?“ – „I ještě máme Verunečku. Ale je doma u maminky. Pojdte se na ni podívat.“ A broučci, že půjdou, a šli.

Verunka stála pod šípkem a dívala se. „Maminko, podívejte se, to jest svatojánců. Oni se jdou k nám podívat. Kde pak jest Verunečka?“ A Verunečka přiběhla, a – ta se jim divila! Když ono jich bylo deset! – „A copak se ty, Beruško, necháváš nosit?“ ptala se Verunka. „I oni jsou rádi, že mne mohou nosit. Já jsem tadyhle na tu nožičku chromá, ale umím také běhat.“ A skočila na zem a běhala.

Verunka šla od broučka k broučkovi, každého pohladila, a když přišla k Broučínkovi, povídala: „Vid', Broučínku, ty máš očka jako tatínek. A jestlipak byste, broučci, také něco chtěli? – Verunečko, skoč do komory a přines ten věnec. Visí na bidélku.“ A Verunečka skočila, broučci se postavili do řady a maminka je podělovala. To to bylo dobré!

„A jestlipak víte, co je to? To jsou fíky.“ A ještě každému dala, a Verunkovi a Verunečce také, a Broučínkovi dala hodně velký kus. A tu letěl Verunek. „Tatínku, tatínku, my tu máme broučky.“ – A tatínek byl rád. „To jste hodní broučci, že jste se k nám přišli podívat. A jestlipak pěkně posloucháte? To musíte. Já vašeho tatínka vidívám, a on krásně poslouchá.“ A broučci jedli a pojedli, a že zas půjdou. „Tak jděte a pěkně doma pozdravujte.“ A broučci šli.

To bylo doma povídání. „Tatínku, tatínku, my jsme byli u Verunků v šípku tam daleko, daleko. Oni vás pozdravují. A něco nám dali, takové to bylo dobré. A jejich maminka povídala, že prý mám,

tatínku, očka jako vy, a dala mně takový veliký kus, větší než jim.“ – „Ó, však ne,“ bránili se druzí. „Nám dala také takový veliký kus, a dvakrát.“

„A copak vám to dala?“ – „I takové to bylo sladounké.“ – „Med?“ – „Ne.“ – „Jahody?“ – „Ne.“ – „Třešně?“ – „Ne.“ – „Jak to vypadalo?“ – „Takové to bylo smáčknuté a byl toho věnec.“ – „Tak to byly fíky.“ – „Fíky, fíky, ano, tatínku, fíky, fíky to byly, fíky.“ A broučci byli rádi, a maminka byla také ráda, a tatínek byl rád, a když to Janinka slyšela, také byla ráda.

„Ale, broučci, jestlipak jste pěkně poděkovali?“ ptala se Janinka. – „Poděkovali? Ó, my jsme zapomněli.“ – „To nebylo hezké. Já vám povím: Já vám dám kousek medu, zanesete jej Verunkovi a Verunečce, pěkně poděkujete, a že je všichni pozdravujeme.“ A Janinka jim dala medu a tatínek a maminka pěkné pozdravení, a broučci to tam zanesli a pěkně to vyřídili.

A měli se rádi. Tatínek svítil a maminka hospodařila, беруšky jí pomáhaly a broučci se učili létat. Však už hodně uměli. A byl podzim. Světla ubývalo a zimy přibývalo, a tak tatínek, že už nikam nepoletí. Jenom že se u Janinky všichni sejdou. A sešli se, všech deset broučků i s tatínkem a s maminkou, a ti z roždí také všichni. To jich tam bylo! A seděli kolem kamen, jedli a pili, a povídali o kmotříčkovi a o kmotřičce, a jak to bývalo za starých časů, a jak tatínek ponejprv letěl oknem do toho velikého krásného domu tam za městem v zahradách, jak ten na tom lešeníčku kázal: „*Aj, posluhati lépe jest nežli obětovati*,“ a jak tatínek pak byl přece neposlušný.

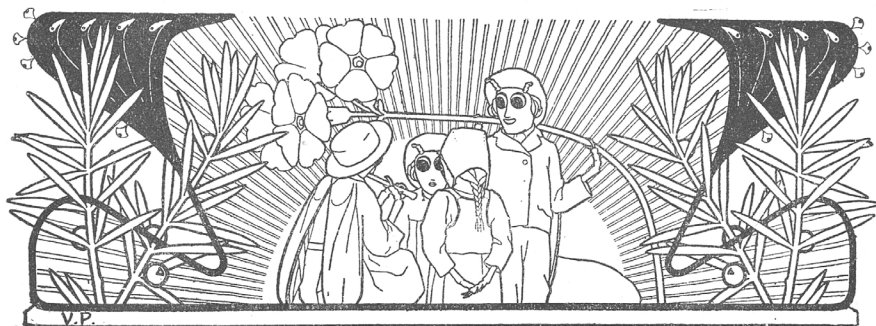
„Nu, broučci, kdypak vy poletíte?“ ptala se Janinka. – „Ó, už brzy, vidíte, tatínku.“ – „I snad, dá-li Pán Bůh, o příštím Janu.“ – „Tak dobře,“ slibovala Janinka. „Dá-li se mně toho Pán Bůh dočkat, já vás vyprovodím.“ A starý brouček z roždí prorokoval, že letos ne-

bude zlá zima, že to pozoroval na mravencích. A byli rádi. Ještě se pomodlili, a ti z roždí spěchali pod dub, ti zpod jalovce Janince na zimu všechno snášeli a rovnali, už to měli, dali pac a pusu – doma to také hned měli, jen ještě:

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine,“

a už leželi a už spali a spali a spali. Dobře se jim to spalo.

A bylo jaro. Všecko, všecko kvetlo, a ty včely tolik bzučely, a ta tráva byla taková veliká, a ta rosa jako granáty, a ti ptáčci tolik zpívali, a ti cvrčci – ale ti se něco nacvrčeli! A broučci už neměli stání, Brouček a Broučínek, Broučinínek, Broučíček, Janoušek, Janínek a Svatojánek. Slunko se teprv klonilo k západu, a už byli před chaloupkou, vznášeli se do povětří, druh nad druhu, a když viděli tam od háječku Janinku přicházet, letěli jí naproti a skoro ji nesli.

„Však jsem ráda, že vás mohu, milí broučci, ještě vyprovodit, a pak si už také půjdu.“ Ale broučci tomu nerozuměli. To bylo radosti! Berušky už měly snídani hotovou, čokoládu a k ní takové smažené věnečky. Pomodlili se a nasnídali se, a že ve jménu Páně poletí.

Broučci se již vznášeli do povětří, ale tatínek, že jim chce ještě něco připomenout. „Milí broučci! Tak vy dnes poletíte a budete lidem svítit. Dobře. Když jsem já takhle ponejprv letěl, napomínal mne tatínek i kmotříček, abych pěkně poslouchal, sic že zle pochodím. A já jsem přece neposlouchal. Jednou jsem div o život nepřišel a podruhé jsem myslel, že pozbudu rozumu. A kdyby mne sám Pán Bůh nebyl naučil poslouchat, já bych snad podnes nechtěl

poslouchat. A proto vám přeju, milí broučci, abych já vám byl výstrahou a aby vás sám Pán Bůh naučil poslouchat.“

Tatínek byl moc pohnutý, Janinka slzela, maminka plakala, a berušky se daly také do pláče. A letěli. Ale jen nizoučko a pomalinku, aby mohla Janinka a maminka a Beruška a Berunka a malá Janinka stačit. Tam na vrchu za potokem se rozloučili. Berušky se vrátily, a broučci letěli daleko, daleko do širého světa, tatínek v prostředku a broučci kolem něho.

„Jen se nebojte,“ učil je tatínek. „Pěkně sviťte a nic se vám nestane. – Tady to jest chaloupka hajného. Však ho někdy uvidíte. Nosí tašku přes rameno a na hlavě klobouk s perem. Vidíte, tady jsou ty vinice, kde roste víno, co nám posílává Janinka. Teď tu hrozny nejsou, ty bývají až k podzimu, ale víno už kvete. Vidíte, to krásně voní.“

A letěli a letěli. Broučků všady plno, jen se míhali a: „Zdař Bůh! Zdař Bůh!“ A tatínek také: „Zdař Bůh!“ A Broucínek také: „Zdař Bůh!“ A Broučínínek také, a Brouček a Broučíček, a Janoušek a Janínek a Svatojánek: „Zdař Bůh! Zdař Bůh!“

„Vidíte, tady začínají zahrady, a ta veliká krásná stavení jsou letohrádky. Já svítívám tadyhle v té zahradě. Ale dnes poletíme nejdříve tam oknem do toho velikého domu. To musíme tady přes město. Vidíte, to jsou věže, a tady právě pod námi to jest kašna, lev do ní plije vodu – však se někdy na něj podíváme.“

A letěli.

Za městem v krásné zahradě u cesty veliký krásný dům, okna náramně veliká a dveře ještě mnohem větší. A ta okna plná světla, a ty dveře dokořán otevřeny, a do těch dveří vcházeli pořád lidé, staří i mladí, hoši i holky. A broučci se nerozmýšleli – to okno nade dveřmi bylo otevřeno – vletěli tam, sedli si dole na rámec a dívali se. Od stropu dolů visely tři velikánské svícny a krásně svítily.

Dole na zemi byly lavice už plné lidí. Každý měl před sebou dvě knihy a jednu si hned otevřel.

Tu jeden vystoupil na takové lešeníčko, takový mladounký pán s jasnými hedbávnými vlásy. Tatínek nechtěl ani očím věřit. „Je to on, či není to on?“ A byl to on, ten bělohavý Pavlíček. Ach, to měl tatínek radost! A že budou zpívat. A zpívali, a tak krásně! Pak se Pavlíček modlil: Že jsou nestateční lidičkové, a že byli neposlušní a nemilosrdní, aby jim to Pán Bůh pro milého Syna svého odpustil a svým Duchem aby je posvětil.

Potom otevřel tam na stolečku velikánskou knihu, a četl z ní: „*Blahoslavení jsou milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.*“ A když si sedli a dávali pěkně pozor, začal jim vypravovat, jaký on býval rozpustilý a nemilosrdný chlapec. Jednou navečer, když si v zahradě hráli, že viděl letět svatojanského broučka. Hned strhl z hlavy klobouk a ze vší síly jím po milém broučkovi praštil. A že si z toho pranic nedělal. Ale maminka že se na něho upřeně podívala.

Neříkala však nic.

V noci pak měl sen. Zdálo se mu, že bylo už ráno a že ho maminka přišla budit. Jeho klobouček držela v ruce. „Podívej se, Pavlíčku, copak to je tady na tvém kloboučku?“ A když se podíval, bylo to broučkově křidélko. „Pavlíčku, kdepak se tady to křidélko vzalo?“ – „Víte, maminko, já jsem včera tím kloboučkem hodil po svatojanském broučkovi.“ – „Ano, já vím, ale teď se podívej, tys ho zabil. Pán Bůh ho stvořil, aby nám v noci pěkně svítil, a jen považ, tys ho zabil! To by ti mělo projít? *Blahoslavení jsou milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.* Tys byl nemilosrdný, tys broučka zabil, a proto nedojdeš milosrdenství.“

On že se dal do pláče, ale maminka ho nechala a šla od něho pryč. A plakal, až se probudil. Tu však viděl, že jest ještě noc a že to byl

sen. Ale ráno hned se šel podívat na klobouček, a to křidélko tam opravdu leželo. Ó, to že mu toho bylo líto! A to slovo Boží: *Blahoslavení jsou milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou*, že mu v paměti uvázlo, a Duch svatý že mu od té doby už často ukázal, že jest přece ještě a často nemilosrdný. A tak aby si všichni tu svou nemilosrdnost připomenuli a pokořili se, a nikoho neodsuzovali a nezatracovali, ale když se Pán Bůh k nim má tak milosrdně, že jim pro milého Syna svého všechny hříchy odpouští, aby jemu k vůli byli ke všem a ke každému milosrdní.

A když to tatínek poslouchal, dal se do pláče. A tam v první lavici, nedaleko lešeníčka, seděla velká, silná paní, trochu již přisehnuta, a ty kaštanové kadeře jí již docela zbělely, a vedle ní seděla krásná, krásná panna, a ony obě také slzely. A bylo Amen, a modlili se a zpívali, a když zpívali, Pavlíček se podíval na to okno nade dveřmi, a tam dole na rámcí sedělo osm broučků, sedm mladých a ten osmý Brouček. To byl Pavlíček asi rád. A vycházeli a dávali u dveří něco na talíř, až to cinkalo. A tak broučci také letěli.

„Pojďte, pojdte, až zas někdy jindy. Ted' musíme pěkně svítit.“ A letěli do té zahrady u toho pěkného domu a zůstali tam všichni. Tatínek myslel, však že tam světla nazbyt ještě není. A svítili a svítili, celou noc krásně svítili, a když začali kohouti kokrhát: „Slyšíte,“ povídal tatínek, „to kokrhají kohouti, že už bude den, a vidíte, tamhle se už nebe rdí. To poletíme domů.“ A letěli domů.

Maminka a Janinka a Beruška a Berunka a malá Janinka už na ně čekaly. „Vítáme vás, vítáme vás! Jakpak jste se měli?“ – „I dobře jsme se měli. Ale, maminko, to máme hlad!“ – „Nu tak pojdte, pojdte večeřet.“ A pomodlili se a navečeřeli se, a když čekaly, že jim budou broučci vypravovat, oni na to: „Ale, maminko, to se

nám chce spát!“ A tak aby si šli lehnout. A sotvaže ulehli, už spali a spali.

„Jakpak to přece s nimi chodilo?“ ptala se maminka. „Nebáli se?“ – „I toto. Oni jsou jinší reci, nežli jsem já byl.“ – Maminka se smála. „A víš proč?“ – „Pročpak?“ – „Protože tys býval vždy sám, a jich jest hromadu.“ – „Však já jsem rád, že jich máme hodně.“ A byli rádi. A sotvaže sluníčko začalo zapadat, už zas byli broučci na nohou, a letěli a svítili a svítili, a nic se nebáli a nic se jim nestalo. A tak pořád svítili a poslouchali.

Když pak jednou po snídani právě chtěli zas letět, vzkázala jim Janinka, aby se k ní všichni přišli podívat. A tak se šli hned všichni k ní podívat. U háječku pod skalou vřes červeně a bíle rozkvetlý a v tom vřesu mech jako aksamit, a v tom mechu na samé skále krásná, krásná chaloupka. A ty dveře se tak svátečně leskly, a ta okénka se tak slavnostně třpytila, a Janinka ležela na lůžku všecka sváteční, a všecko, jako by měla veliký svátek. Dvanáct židlí kolem lůžka. „Vítám vás, broučci a беруšky, vítám vás. Pojdte tadyhle sednout,“ vítala je Janinka a krásně se na ně usmívala. „Vy, tatínku a maminko, sedněte si tady ke mně.“

Broučci byli celí udivení, co to bude, ale maminka už měla oči plné slz. A když se usadili, sedla si Janinka na lůžku. „Milí broučci a беруšky, a ty můj Broučku a беруško, to jste hodní, že jste se přišli ještě ke mně podívat. Pán Bůh mně zjevil, že se dnes z toho světa odeberu, a já bych se ráda s vámi rozžehнала.“

Tatínek a maminka a беруšky už plakali, ale broučci jako by tomu nechtěli věřit. Vždyť byla Janinka taková silná a zdravá! – „Já jsem vás vždycky měla ráda a modlívala jsem se, aby vás Pán Bůh naučil poslouchat. Teď už tady nebudu, ale Pán Bůh vás bude i nadále učit poslouchat. Jen se mějte rádi a hleďte si každý svého. Nedostatek nebudete mívát nikdy v ničem žádný. A kdyby ty ses,

milá Beruško, s tou chromou nožičkou nevďala, tady ta má chaloupka bude tvá, abys měla kde zůstávat. Když pak umru, pochovejte mne tadyhle v mechu hned pod okny. Teď mně ještě podejte každý ruku.“

Tu se teprv dali broučci do náramného křiku. – „Broučci, co-pak vy nechcete poslouchat?“ – „Ach, my chceme poslouchat, ach, my budeme poslouchat, jenom nám neumírejte!“ – „Tak, když vy chcete poslouchat, chcete, abych já byla neposlušná? Pán Bůh mně všechny hříchy odpustil, a když si mne nyní chce vzít, měla bych já nechtít? Nic neplačte, jenom pěkně poslouchajte.“ A když ještě každého políbila, položila se naznak a pokojně ležela, všechna sváteční. A nepošly oči její, aniž síla odešla od ní.

A když tak pokojně ležela, tu jako by ji ještě něco napadlo. „Broučku!“ – A tatínek se k ní naklonil. – „Tam na dvůr v komoře jsem tomu broukovi kováříkovi něco uchystala. On mně často posluhoval. Ať si pro to přijde. Že ho pozdravuju a děkuju mu.“

Pak oči zavřela a víckrát neotevřela.

Ach, ti broučci už Janinky neměli. Ti se naplakali! Pak vykopali před okny v mechu hrobeček, zaplakali, Janinku do něho pěkně uložili, a třetí den tam kvetla chudobička, bílá jako mléko s kraječkem jak krev červeným. To, že Janinka zůstala pannou.

„Kováříku!“ volal tatínek na toho černého brouka, když ho poprvé potkal. „Janinka umřela. A něco ti tam v komoře uchystala, máš si pro to přijít. Ale je toho mnoho, musíš si vzít kolečko.“ A kovářík si pro to přijel s kolečkem, ale nemohl to najednou uvést – hrách a kroupy a čočku a mouku a krupici a máslo, a celé jedno zrnko vína. Musel přijet ještě jednou a ještě jednou. Ten byl rád! Ale pak se dal do pláče: „Ach, kde já zas takovou paní najdu!“ A jel svou cestou, radoval se a plakal.

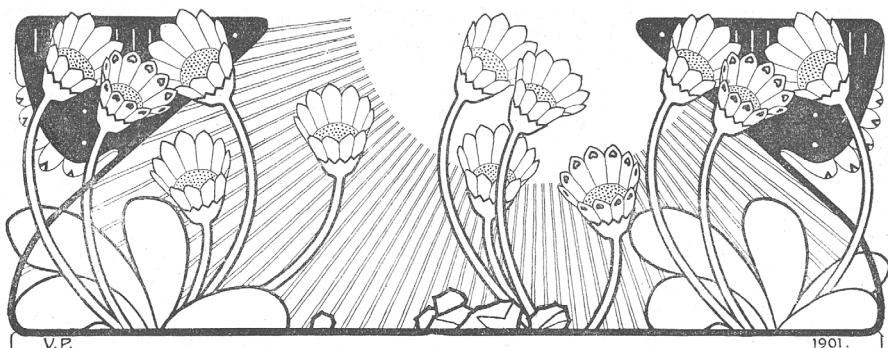
A broučci se měli rádi a poslouchali. Svítili a svítili, беруšky doma hospodařily, a neměli nikde v ničem žádný nedostatek, ale ve všem všudy veliký dostatek. A když broučci jednou hned po slunce západu do té zahrady u toho pěkného domu přiletěli, ó, tam dole, to bylo shonu! Služky sem a služebníci tam, a tam nahoře, to bylo světla! A takový dlouhanánský stůl a kolem něho plno paniček a pánů. A tam na horním konci seděla ta krásná, krásná panna s krásným věncem na hlavě a vedle ní krásný voják se zlatým límcem. A ten kaštanový Fréda tam také byl a měl také zlatý límec. A ten bělohla- vý Pavlíček tam také byl. Byl všecek černý a měl v dírce u knoflíku tři bělounké chudobičky.

„Broučci, podívejte se. Zde mají, myslím, svatbu,“ povídal tatínek, a ohlížel se po zlatohlávkovi. Opravdu, zlatohlávek seděl se založenými rukama tam navrchu na pootevřených dveřích. „Zlatohlávku, vid', to zde mají svatbu.“ – „I bodejť že mají. Vidíš tamhle nevěstu s tím krásným věnečkem? To jest Elinka.“ – „A kohopak si bere?“ – „I toho pána vedle s tím zlatým límcem. Pane, to jest pán!“ A tatínek byl rád, ale – že musejí svítit. A svítili a svítili.

A byl podzim. Světla ubývalo a zimy přibývalo, a tak broučci, že už nikam nepoletí. Jenom ještě pozvali všechny ty broučky z roždí. A oni přišli a sedli si kolem kamen, a jedli a pili a povídali si. Ale ten starý brouček z roždí prorokoval, že bude zlá zima, že to pozoroval na mravencích, a oni že mají jaksi hrozně málo dříví. „I my ho máme hromadu,“ povídala maminka. „Od loňska nám ho hromadu zbylo a letos jsme dělali celé léto o dříví. My bychom vám ho mohli trochu dát.“ A tatínek, že ano, a broučci všichni, že ano, a tak se pomodlili a rozloučili, a že se právě ještě udělal pěkný den, nosili broučci tam pod dub dříví. Hodně jim ho tam zanesli. Pak si už jen všecko snesli a urovnali, všecko uvnitř i zevnitř mechem ucpali – už to měli – ještě se pomodlili:

„Podvečer tvá čeládka,
co k slepici kuřátka,
k ochraně tvé hledíme,
laskavý Hospodine,“

pac a pusu, a už leželi a už spali a spali a spali.

A byla zima. Ach, to byla zima, zlá zima! Potoky zamrzly až na dno, ptáci padali z povětří – mrzlo, až se jiskřilo. Ach, ti broučci pod jalovcem, jestlipak to vydrží? – Nechtě. Však jestli zmrznou, poslušně zmrznou. – –

A bylo jaro. Všecko, všecko kvetlo, ale pravšecko, a tam pod jalovcem kvetlo dvanáct chudobiček, devět bělounkých jako mléko a tři s kraječkem jako krev červeným. Však tam kvetou podnes.

Ediční poznámka

V našem e-vydání jsme přistoupili jen k ojedinělým úpravám pravopisu, kdy se proti současným pravidlům lišilo používání interpunkce ve větě a pro současného čtenáře by znesnadňovalo četbu. Rovněž jsme v souladu s běžnými zásadami vydávání starších literárních děl nahradili předložky *s/se* ve 2. p. j. č. předložkami *z/ze* a dále jsme odstranili zjevné chyby. Z archaických výrazů jsme např. místo *pálat* užili *pálit*, místo *vřas* podobu *vřes*. Zachovali jsme jiná dnes neobvyklá slova, tvary, vazby a hláskové podoby (*všickni, růžtka, jest, dělat o, hedbávný* aj.).

Z jedinečné grafické úpravy Vojtěcha Preissiga (1873–1944) přinášíme všechny celostránkové ilustrace a též ilustrace včleněné do dekorativní úpravy záhlaví na první straně jednotlivých oddílů textu. Originální celistvý koncept výtvarného ztvárnění knihy je možné zhlédnout např. u výtisku z fondu Oddělení vzácných tisků MKP.

Redakce MKP

Jan Karafiát
Broučci
pro malé i velké děti

Ilustrace v knize a na obálce Vojtěch Preissig
Korektura Stanislav Předota
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 2. elektronické vydání
Verze 1.0 z 3. 1. 2025

ISBN 978-80-274-4375-8 (epub)
ISBN 978-80-274-4376-5 (pdf)
ISBN 978-80-274-4377-2 (prc)